

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF 1885
1897-1932.

1935 Péntek, 1935. szeptember 20.
208. szám.

Arad újra kimaradt..?

A belpolitikai élet megelégtetésének kapcsán a kormány elhatározta, hogy újra rendezesíti a vidéki városokban tartandó minisztertanácsok szerencsésnek bizonyult munkáját. Nem lehet vitás, hogy mindaz, amit a kabinet tagjai a saját szemükkel láthatnak, a saját füleikkel hallhatnak, közvetlenebb és erősebb benyomást gyakorol rájuk, mint hogyha ugyanarról az ügyről öles memorandumokat volnának kénytelenek végigbongészni a jobbik esetben. A másik esetben ugyanis az a bizonyos memorandum el sem jut az illetékes szakminiszterig, csupán a minisztérium valamelyik főtisztviselőjének asztaláig, aki aztán gépiesen egy pár sorban rájegyzi a memorandum szélére, miről is van szó benne — s a miniszter ebből a pár szóból vajmi keveset kap mindabból, amit hosszú oldalakon át gyűjtöttek össze a számára...

Mindez abból az alkalomból jut eszünkbe, hogy a kormány közzétette mindazoknak a városoknak a listáját, amelyeket a kabinet tagjai sorra fel fognak keresni, hogy ad-hoc minisztertanácsot tartva, a helyszínen tanulmányozzák egy-egy vidék, egy-egy város létkérdéseit és saját, közvetlen uton nyert impressziók alapján hozzák meg határozataikat. Nem titkolható csalódással kell megállapítanunk, hogy Arad városa a miniszterjárásra kiszemelt városok első listájából ezuttal is kimaradt. A kormány ellátogat Sibiuba, elmegy Craiovába, felkeresi ismételten Chisinaut, sőt Cernauti-ot is, hogy a legelső constantai minisztertanácsot ne is említsük. — de mintha úgy nézne ki a dolog, hogy a kormány tagjainak tudomása se volna róla, hogy az ország nyugati határszélén létezik egy jobb sorsra érdemes város, amelynek közel kilencvenezer főnyi lakosa hosszú hetek, hónapok óta arról beszél és abban reménykedik, hogy egyszer csak sikerül közös nagy problémára felhívni a minisztertanács figyelmét és itt, Aradon tárhatja fel hosszú esztendőket méltánytalan sérelmet, indokolatlan közönyének nemzetgazdaságilag egyre nagyobb károkat okozó következményeit. Az újra-lemaradás, az újabb késés ijedelmükönkéntelenül is elfogja lelkünket, hiszen Arad megmentésének nagy hullámokat verő társadalmi mozgalmak csakis akkor közelíthetnek meg céljaikat, ha biztosíthatja magának a kormánytényezők érdeklődését, jóindulatu támogatását.

Nem valószínű, hogy egy aradi minisztertanács egyetlen nagysándori kardcsapással tényleg megoldhatná Arad létkérdéseinek gordiusi csomóját, de legalább a hivatalos közöny jegét olvaszthatnák fel ittlétükkel, ha a sérelmeket valaha orvosolni akarják. Am szinte elképzelhetetlen volna a balszerencsének olyan végzetes megnyilatkozása, hogy parlamenti képviselőink, szenátoraink, hatósági vezetőink nagy számának ellenére, továbbra is tájékozatlanok maradhatnának a kormány miniszterei Arad sorsáról, bajairól, kívánságairól. Ahhoz azonban, hogy eddig jutlissunk, arra van szükség, hogy a minisztertanács látogatását valóban kieszközöljük. Idejekorán ajánljuk tehát a kérdést Aradváros parlamenti képviselőink, hivatali vezetőinek figyelmébe, éppen azon a napon, amelynek délutánján az „Aradért!”-akció nagybizottsága újra összeül: az események energikus cselekvésre intenek s

Angol-olasz háború veszélye fenyegeti Európát

Franciaország bizonytalan szerepe — Most már elkerülhetetlennek tartják a háborút — Mussolini erélyes nyilatkozata — A fegyverszállítások engedélyezésében reménykedik a negus

A Békeegyesület felhívása Mussolinihez

A Népszövetség által az olasz—abesszin-viszály békés elintézésére kiküldött ötös bizottság által kidolgozott javaslat sorsa eldőlt. A Duce a javaslatot neveltségesnek és elfogadhatatlannak bélyegezte meg és a nyilatkozattal egyidejűleg Olaszországból növekvő háborús atmoszféráról számol be a világsajtó. Az olasz közvélemény a háború melletti megkezdését követeli, továbbá azt, hogy Olaszország fordítson hátat a Népszövetségnek. Olaszországban a legfantasztikusabb hírek vannak forgalomban, egyesek arról beszélnek, hogy a Duce tízmillió embert akar mozgósítani, azért, hogy a nagyhatalmakat a megtorló intézkedések megtételétől elrettentse. Arról is tudnak, hogy az olasz kormány ma lezárja a határokat. Az országban általában elszántan néznek szembe az eseményekkel.

Tegnap este *Madariaga*, az ötös-bizottság elnöke átnyújtotta az olasz és abesszin megbízottaknak a bizottság által elkészített javaslatokat. Később nyilatkozott a lapok tudósítóinak is és elmondotta, hogy a javaslat azokat a közigazgatási, pénzügyi és gazdasági rendelkezéseket tartalmazza, amelyeket Abessziniában végre kell hajtani. Viszont a javaslat nem

tartalmaz intézkedéseket arról, hogy nemzetközi rendőrség ügyeljen az egyezmény végrehajtására. A Havas-ügynökség hangsúlyozza, hogy

Olaszország részéről egy olyan javaslat, amely nem hatalmazza őt fel teljes cselekvési szabadságra és arra, hogy érdekeit önállóan megvédje elfogadhatatlan.

Mussolini: Az ötös bizottság javaslata nemcsak elfogadhatatlan, hanem neveltséges is

A Daily Mail szerkesztője, *Ward Price* tegnap interjút folytatott Mussolinival, aki kijelentette, hogy az ötös-bizottság javaslatai még sokkalta rosszabbak, mint azok, amelyeket Olaszország a párisi tanácskozásokon visszautasított.

— Ez a javaslat nemcsak elfogadhatatlan, hanem neveltséges is — mondotta Mussolini. — Az a színezete van a dolognak, mintha a Népszövetségnek az a véleménye lenne rólam, hogy én betolyásolható, nővérek vagyok.

— Nemcsak én, hanem nagyon sokan azt hiszik, — mondotta továbbá Mussolini — hogy a javaslatoknak ironikus jellegük van. Figyelmen kívül akariák hagyni azt a tényt, hogy Olaszország számára életfenntartó szükségletet jelent a terjeszkedés. Nem lehet azonban ezt a terjeszkedési szükségletünket néhány terméketlen sivatag átengedésével elintézni. Egy sómezőből álló sivatagot és egy kősivatagot akarnak a nyakunkba

varrni. Sem a Danakil-, sem az Ogaden-sivatagok nem elégítik ki szükségletünket.

— Legutóbb — folytatta Mussolini — 110 ezer négyzetmérföldnyi földet kaptunk Franciaországtól, a Szahara területéből. Ezen a területen összesen hatvankét ember él, akiket csak nagy kutatás után sikerült megtalálni egy völgyben, amelyben véletlenül annyi víz volt, hogy hatvankét ember szükségletét fedezte. A felkínált területekkel sem járnánk különben. Danakil területe napról kiszáradt terméketlen, sósi sivatag. Kétszáz mérföldnyi területen egyetlen fűszál sem nő s egyetlen ember se tud megélni. Az Ogaden-terület pedig egy nagy kősivatag, amellyel semmit sem lehet kezdeni. Az olasz területen levő libiai sivatagot lakhatóvá tudtuk tenni, vízzel láttuk el és művelésre alkalmas területté változtattuk. De Ogaden kiszáradt vadon, amelyet hatalmas sziklatömbök borítanak. Itt minden igyekezet hiábavaló.

„Nem kirándulásra mentek az Afrikába szállított olasz katonák“

— A nemzetközi csendőrség kivezénylésével úgy látszik azt akarják elérni, — folytatta Mussolini, — hogy az Afrikába szállított kétszáz ezer katonát hazahozzuk. Azt akarják, hogy ezek a katonák csak kirándulásnak tekintsék az afrikai utat. Ez azonban semmi körülmények között sem fog megtörténni.

nekünk kell gondoskodnunk róla, nehogy ez uttal is lemaradjunk a szerencsésebb sorsú és jobb protekciójú városok élniükadásának szabadságharcában.

szelők, hivatali vezetőinek figyelmébe, éppen azon a napon, amelynek délutánján az „Aradért!”-akció nagybizottsága újra összeül: az események energikus cselekvésre intenek s

Mussolini végül kijelentette, hogy olyan rendszert akar Abessziniában megteremteni, amely hasonlít az Anglia által birtokolt Irak és a francia Marokkó rendszerére.

Londonból származó hírekben Addis-Abeában arra következtetnek, hogy a brit haditengerészet teljes mozgósítást rendelt el. A rendelet titkos formában jutott el az összes brit haditengerészeti központokhoz, így az Indiai-Oceán brit haditengerészeti főparancsnokságához is, amely az összes nélkülözhető egységeket máris elindította Európa felé. *Allítólag közel negyven egység halad az északkeleti Vörös-tenger irányában.* A Földközi-tenger területének egy része a Kanári-szigetek közelében, a másik része Málta előtt horgonyoz, míg a harmadik csoport az olasz Dodekaneszos közelében, görög kikötőkben várja az új utasításokat. Az abesszin fővárosban úgy tudják, hogy az angolok nem várják meg az olasz-abesszin ellenségeskedések kitörését, hanem abban a percben akcióba lépnek az angol hadihajók, amint az olaszok elrendelik az általános mozgósítást és Eritreában előretolják állásaikat.

Ekkor nemcsak az Abukir előtt készenlében álló angol flotta lép akcióba, hanem a máltai készütség elzárja az északafrikai olasz kikötőket az anyaországtól, a görög kikötőkben levő egység megakadályozza az Olaszország és Keletafrika közötti további közlekedést, a Kanári-szigetek közelében levő készütség pedig utját állja az Olaszország felé irányuló élelmiszer- és anyagkészlet-szállításoknak. Az egyiptomi csapatok megszállják a kék Nilus felső folyását, valószínűleg a Tana-tóig.

Olasz-angol háború előtt

Abessziniái jelentés szerint Harrar kormányzója tegnap mozgósítási parancsot adott ki. Tekintettel arra, hogy az abesszin hadvezetés az olaszok támadását elsősorban északról várja, Adua és Eddum városokat megerősítették. A két város körül mintegy 200 ezer főnyi katonaságot vontak össze. A császárné két gyermekével elhagyta Addis-Abeabát és Bichoftuba utazott, ahol egyik szállodában akarja megvárni, amíg a válság véget ér.

Római jelentés szerint a Líbiában levő olasz csapatok megerősítése két okból történt. Egyrészt a szenusziák fékmentartására, másrészt pedig ha az abesszin konfliktusból háború törne ki Anglia és Olaszország között, úgy a líbiai csapatok benyomulnának Egyiptom területére, egészen a Szuezi-csatornáig. Rómában remélik, hogy Egyiptomnak ilyen módon való veszélyeztetése lehítené az angolok támadó kedvét.

Békeszózat Mussolinihez a háború megakadályozásáért

A genfi Nemzetközi Békeegyesület titkársága a következő felhívást intézte Mussolinihez:

Ezek a sorok nem ahhoz a zsenális államférfihoz szólnak, aki egy egész ország lakosságát a maga eszméinek tudta megnyerni, hanem ahhoz az emberhez, aki a nép sorából származik. Az Európát fenyegető veszély utolsó pillanatában fordulunk Önhöz. Az egész világ remeg attól a gondolatától, hogy felhívásunk és a népek kérése nem éri el azt a célt,

hogy megakadályozzuk a vérfürdő és a megszárlás megindulását. Európa sorsa az Ön kezében van és miután Olaszországot szeretjük és kívánjuk is, hogy teljesüljenek óhajai, azért emeljük fel szavunkat, hogy Ön akadályozza meg a háború megindulását. Ha az utolsó pillanatban még visszatartja hadseregét az Abessziniába való benyomulástól, egységeket ugyan azt fogják mondani, hogy meghátrált a nehézségek előtt, de a többség előtt világos lesz hogy megmentette Európát az összeomlástól.

Anglia nem éri be a gazdasági megtorló intézkedésekkel

New Yorkból jelentik: Roosevelt elnök élénk figyelemmel kíséri az olasz-abesszin konfliktus fejleményeit, abból a célból, hogy meghatározza az Unió magatartását ebben a kérdésben. Éppen ezért állandó összeköttetést tart fenn a külügyi hivattal, ahonnan tájékoztatja magát a fejleményekről.

Lloyd George ma délután beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy az Abessziniá megtámadása esetén keletkező támadóháború jelentőségében megfelelne Belgium megtámadásának. Kijelentette még, hogy helyesli Hoare külügyminiszter beszédét, azonban nem éri be gazdasági megtorló intézkedésekkel, mert azok hatása csak túl későn jelentkezne.

A Reuter genfi jelentése szerint Alois báró genfi olasz megbízott nem megy vissza Rómából. Mussolini ugyanis úgy nyilatkozott, hogy „Nincs szükség genfi tanácsokra”. A hír népszövetségi körökben kinos benyomást keltett és úgy magyarázzák, hogy Mussolini most már végképp el van szánva a hadjárat megkezdésére.

Londoni jelentés szerint a háború elkerülhetetlen. Ez most már meggingathatatlan meggyőződése nemcsak a négusnak és tanácsadóknak, hanem az angol politikai köröknek is. Ezekkel a sorokkal kezdi meg nagy háborús riportját a News Chronicle genfi tudósítója. A négus és kormányzó már csak napok kérdésének tekintik a háború kitörését. Az abesszin kormány abban a tudatban figyeli a genfi diplomáciai játékot, hogy a sok tanácskozás okvetlenül tragédiával fog végződni. Genfben viszont előre megjósolják, hogy Abessziniá for-

malag elfogadja ugyan az ötös-bizottság javaslatait, mert ugyanis jól tudja, hogy azok alkalmazására aligha kerül sor. tekintettel arra, hogy Mussolini feltétlenül visszautasítja azokat. Az abesszin császár minden reményében abban van, hogy a háború megkezdése előtt felfüggesztik az Abessziniának való fegyverszállítási tilalmat és akkor több európai állam nagyobb kölcsönöket fog folyósítani Abessziniá számára. A négus 500 ezer tallért küldött a legutóbbi napokban egy londoni nagyobb banknak, hogy a fegyverszállítási tilalom megszüntetésével haladéktalanul vásárolhasson az ottani abesszin képviselőt fegyvereket.

„Olaszország csak saját erejére számíthat”

A Daily Mail jelentése szerint Araki környékén letartóztattak két olaszt, akik el akarták hagyni az ország területét. Ha az olaszok hadüzenet nélkül kezdik meg támadásukat, úgy azonnal kiadják az olasz követség tagjai számára az utleveleket és minden olaszt internálnak, aki a legsürgősebben el nem hagyja az ország területét.

Az Oeuvre jelentése szerint az angolok el vannak szánva a háborúra és Olaszország nem számíthat másra, mint saját erejére. Franciaország részéről némi passzivitás támogatná esetleg Olaszországot a büntetőintézkedések tekintetében. A lapok nagy része a sikerre való kilátás reménye nélkül azt ajánlja az olasz miniszterelnöknek, hogy fogadja el a tárgyalás alapjául az ötös bizottság javaslatait. Kedvező választ azonban senki sem vár Rómától

Szakasztott olyan!

Írta: H. J. MAGOG

— Hasonlítás hozzá! . . . értsd meg már . . . szakasztott olyan vagy! Vitarel látta az újságokban az arcképét és azt mondja, bátran szerepelhetnél helyette. Na hát! . . .

Denis Lehaut csak a vállát vonogatta, mintha unná a tréfa hosszúra nyújtását. Világos, hogy Dupratnak ezzel a tréfával, a szembeötölő hasonlatosság nagy hangoztatásával valami rejtett célja volt. Na hiszen, nem mintha ez a hasonlatosság megszégyenítő volna, inkább nagyon is hízogó egy uralkodóherceghez ennyire hasonlítani, mert Nikita Pingrelia uralkodó hercege volt, akinek Cannesba érkezését a lapok már jelezték, csak a pontos időt nem tudták. Két nappal ezelőtt, egyik este pezsgős jó vacsora után, a kaszinó éttermében süttötte ki ezt a szembeötölő hasonlatosságot Vitarel. Ő és Duprat ezen az estén barátkoztak össze a kaszinóban Denis Lehaut-val, Nikita herceg hasonlóságával. Egyikük se igen tudta a másiktól, ki fia, mivel foglalkozik, vagyis inkább Vitarel és Duprat nagyon is tudták saját és egymás kétes foglalkozását. Jövágásu kalandortípus volt mind a kettő, aminőkkel lépten-nyomon találkozhatunk a Riviera kaszinóinak játékasztala körül. Hogy miért örültek ennyire ennek a felfedezett nagy hasonlatosság-nak, mi cél, mi terv bujkált mögötte, természetesen Denis Lehautnak nem árulták el, bár ők ketten már tudták. Fényes üzlet kínálkozott, hacsak ezt a gyáva fickót beugrathatják, hogy az igazi herceg érkezése előtt gyümölcsözlethessék a hasonlatosságot. A haditervet már felépítették. Diszkrétan tudatták a kaszinó portásával, a főúrral az étteremben, a kaszinó bárjának csinos hölgyeiskével, hogy a „fenség” már megérkezett, mégpedig a

legszigorubb inkognitóban. Mint a futótűz terjedt a hír és Denis Lehaut egyszerre csak arra ébredt, hogy királyoknak kijáró alázatos hódolattal környékezik.

— Tudod, mi újság? — szólt egy napon izgatottan Duprat Denis Lehaut-hoz — megérkezett a „jachtod . . .” azaz hogy Nikita herceg jachtja. Jó volna, ha arra sétálnál, meglásd, a jacht személyzete azt hiszi, hogy felséges ura érkezik.

— Na, ezt már mégse hinném! — szerénykedett Denis Lehaut.

— Tudod mit, akár ezer frankba fogadnék, hogy úgy lesz, — erősködött Vitarel.

— Én is, — visszahangozta Duprat — tartod a fogadást?

— Nem . . .

— Mert tudod, hogy veszítenél. De azért mégis arra sétálhatnál.

— Hát nem bánom . . .

— Te csak menj előre . . . — tanácsolta Duprat, mikor a kikötőhöz közeledtek — hogy jobban szembeötölj . . . meg nem is illő, hogy egy „fenség” magunkfajta közönséges kalandorral sétálgasson.

A hercegi jacht csakugyan a kikötőben horgonyzott, a felvonó hidja le volt eresztve, szabad járatot biztosítva a partra. A hátul haladó Vitarel odasugta Denis Lehautnak:

— Te . . . csináljunk egy jó viccet! . . . sétálj fel teljes hidegvérrel a fedélzetre. Ha a hidnál őrt álló matróz feltartóztat, szigorúan szólj rá: „Nem ismered meg a herceget?” Tyhü! . . . micsoda cirkusz lesz ott! Az egész legénység felvonul a fedélzetre, tisztelni fognak, felhuzzák a nagy árbocra a hercegi zászlót. Te szemhunyorítás

nélkül háromszor végigjársz a tisztelgők sora előtt és mikor a szemle véget ért, teljes fejedelmi méltósággal megint partra jössz. Ereggy na! . . . életed végéig lesz min multni!

Denis Lehaut nem felelt. De gépiesen a jacht irányába indult . . . majd egyszerre megállt, mintha habozna, aztán hirtelen elhatározással, most már keményen és céltudatosan a jacht fedélzetére ment.

— Nekimerészkedik! — kiáltotta Duprat, az örömtől elvörösödvé.

— Nézd, az őrtálló matróz vigyázállásba vágta magát . . . — és Vitarel dülöngélt a nevetéstől — óriási! Na csak várj . . . lássuk a tisztelket, vajjon azok is bekapják a legyet? Akkor minden rendben lesz! . . . de nem lehetetlen, hogy nyakon ragadják és partra lödítják szegény fiut!

Éles füttyentés hallatszott, a jacht aló fedélzetéről matrózok, tiszték a felső fedélzetre tódultak s mereven sorbaálltak kemény, katonás, tisztelgő állásban.

— Te . . . ezt nem dobják ki! — hüledezett Vitarel — ez csakugyan a herceg hasonlása! . . . most már semmi baj, — egyszerre látták, hogy Denis intésére egy matróz odaugrott, valamit átvett Denistől, aztán rohamlépésben sietett a partra álló két baráthoz. Tisztelgett és egy névjegyet nyújtott át:

„Nikita, Pingrelia uralkodó hercege
P. P. C.”

A két barát bűtán meredt előbb a fejedelmi névjegyre, aztán egymásra.

— Te . . . ez csakugyan az inkognitóban utazó herceg volt, — sóhajtott Duprat.

— Igen . . . ezzel aztán jól megjártuk! — dünnyögte leforrázottan Vitarel.

és a nyugtalanság egyre nő az angol részről teendő esetleges katonai intézkedések miatt.

Az angol munkáspárt vezetőségéből a párt végrehajtó bizottságának Olaszország elleni büntető intézkedések kérdésében hivatalosan vallott politikája miatt, újabb kilépések történtek. Sir Safford és Crippe, a munkáspárt nemzeti végrehajtó bizottságának tagjai tisztéről lemondottak. Lemondásukat ugyanugy indokolták meg, mint lord Ponsomb. Az angol liberális párt végrehajtó bizottsága tegnap határozatot fogadott le, amely melegen üdvözli Hoare külügyminisztert legutóbbi genfi beszéde alkalmából.

A Times szerint az angol elkészülés a Földközi tengeren mindenfelé mély hatása tett. Genfben eddig kételkedtek az angol kormány elszántságában, de most már kezdenek egészen másként gondolkozni.

Angliának a Földközi tengeren 6 csatahajója, 11 cirkálója és 46 torpedóuzója van.

Az angol sajtó semmi reményt nem fűz az ötös bizottság javaslataihoz és most már Angliára hárul a további kezdeményezés, — mint azt a lapok írják. — A News Chronicle genfi tudósítója beavatott forrásból tudja, hogy Anglia már nemcsak akkor alkalmaz büntetőin-

tézkedéseket, ha a többi nemzet is hajlandó arra, hanem

a büntető intézkedések közül a legveszedelmesebbeket maga kívánja megtenni.

Az angol haditengerészeti előkészületek mély benyomást keltettek Genfben és még mélyebbet Rómában. A felelős személyek nem merik kimondani, hogy háborúval kell a békét kikényszeríteni, de Genfben mindjobban erősödik az a meggyőződés, hogy másként nem lehet megmenteni a Népszövetséget és az együttműködés rendszerét, mint az angol intézkedésekkel.

Párisi jelentés szerint a kisantant genfi megbízottai attól tartanak, hogy az ötös bizottság jelentése a jövőben például szolgálhat és ezért lépéseket tettek Edennél, akitől ígéretet kértek arra nézve, hogy nem alkalmazza ezt az eljárást az albán, a horvát, litván, a derpen-maimedi esetében és általában az ötös bizottság jelentését nem tekintik irányadónak. Ugyáltszik, — írja a lap, — hogy ez az eljárás mégis irányadóvá fog válni és amint azt kijelentették, a bizottság munkájában a Népszövetség megtalálta a végérvényes formát, amelyben az alapokmány 19-ik szakasza a jövőben alkalmazást nyerhet.

nyílik, csak amerre a szem ellát, a leégett, fölperzselt, százmérföldekre terjedő póri, puszta. Égnek meredő 2—3 méter magas üszkös-füstös szárai változtatnak át bennünket kéményseprökké.

Napokig nem találunk vizre s az 50—60 fokos perzselő napon

s szájpaddásunkhoz tapadó nyelvvel kutatunk, ásunk kiszáradt folyómedrekben a remélt legnagyobb kincs, az élet, boldogságot nyújtó, a reszkette áhitott gyémántcsöppek — a víz után. S egy csöpp sincs.

Jamekwisha! Elfogyott, mondaná néger szolgárok. Nincs! Hogy kicserepesedett ajkaidat megnedvesítsd vele.

Jamekwisha!

...és kincsek kincse!

Ásót veszel a kezvedbe s keresel, kutatsz mélyedések után, hátha ott vizre találnál. Elkezdsz ásni az 50 fokos perzselő napon, mikor már 48 óra óta hiába áhítasz egy éltető csöpp után. Elkezdsz ásni s félholtan a fáradtságtól hagyod abba a hiábavaló munkát. Nincs. Kezdesz kétségbeesni s révedező szemmel mereds a leégett pusztaságra.

Egyszerre... Élet! Élet! Mennysorság, gyönyörűség... hallok a kiáltást: — Máj! Máj! Máj!

Egyik vizkutató négercsapat nedves folyófenékre talál, hol az ásó nyomára lassan szivárogo a — víz!

Gyémánt, arany, boldogság, pénz semmi ehhez a szóhoz képest: víz!

Aki csak bírja magát, európai és fekete, aszkári és teherhordó, rohan mind oda, ásóval, fadarabokkal, körömmel vájja-furja, kaparja a földet.

Egy tömegben, egymás hegyén-hátán egy óriási emberkolosszusnak hinnéd: száz fejjel és száz karral.

Ásnak!

A gödrök mind mélyebbek lesznek, a víz mind erősebben tör fel a föld alól. De ami kicsi összegyűl, azt a kaparó, szomjuhozók isszák meg, azon piszkosan, sárosan, szájukkal szűrösölve fel az éltető nedvet. S a többiek, a mögöttük levők, könyökkel, ököllel taszítják őket odább. Ők is inni akarnak s dulakodni kezdenek, *már-már egy-egy kés is megvillan...*

Korbáccsal kell a nőereket elhajtani s rendszeres, egymást felváltó ásós-csapatokat odarendelni, míg a víz méter mélységre nem áll. Aztán sorban, mindenki egy högrével. Nem többel. Kincsek kincse a víz, az élet forrása, a gyönyör!

Egy kis bögre piszkos, langyos víz!

... Nem az abesszin hadsereggel, — az nem lesz olyan veszélyes — de ezzel a két hatalmas ellenféllel kell a *Duce seregének megütközni!*

A víz és tűz pokla Abessziniában

Mit jelent az esős és a száraz évszak?

Debreczeni Gyula, az ismert Afrika-utazó, aki a világháborúban a német-keletafrikai gyarmati csapatok tisztje volt, az alábbi érdekes cikkben ismerteti a sokat emlegetett abessziniai „esős időszak”-ot:

Hónapok óta lesi a világ az olasz-abesszin viszály fejleményei. De a háborus operációk az esős időszak elmúltára, a száraz időszak kezdetére várnak.

Az esős időszak! De hát miféle nagyhatalom ez az esős időszak?

Az egyenlítői „szélszendőv”-től távolabb délre és északra eső földterületeknél — így Abessziniánál is — az esőzés ideje a nap legmagasabb állásával esik egybe s itt évenként két esős évszakot különböztetünk meg: a kis és a nagy esős évszakot. Ezeknek az egyenletesen naponként megisméltető esőzéseknek csak a passzát-szelek megjelenése vet véget s kezdődik az ugynevezett „száraz időszak”, melyet most oly áhítóva vár a Kelet-Afrikában táborozó olasz hadsereg.

Hadd eseteljem pár szóval e varázslatos kétféle időszakot.

Rémek réme, a víz

A hónapok óta tartó szárazság s az afrikai nap égető sugarainak kitétt földtalaj tényérnyi széles repedésekkel szántottak s olyan keményre aszottak, mint az acél. Zebra- vagy zsiráfcsapatok, ha végigszáguldoznak rajta, patáik alatt úgy kong a föld, *mintha kalapácsal vaslemezre verne az ember*. Napokig, sőt hetekig ömlik rá az eső, de ime meg sem látzik a talajon. Mint a bibliai hét sovány kalász, mely a hét kövéret elnyelé, meg sem látzott rajta, *ugy szívja möhön be magába a halálosan kiszikkadt föld az esőt*.

Csak lassan-lassan változik át a talaj előbb járhatatlan mocsarakká, majd sík vízzé

s ott, ahol a száraz időszakban az antilopok, zebrai csapatai verték fel a port, ottan most a mérföldes mocsarakban és tavakban hemzsegek a halak, teknősbékák, krokodilok és vízilovak. Az egymástól 10 napi járőföldre eső tavak him vizilovai a tengerré változott steppéken keresztül uszva mennek menyasszony-nézőbe a szomszédos tóba.

S az eső csak esik tovább! Viz, víz, mindenütt víz! Ruhánk, cipőnk, minden csuronvíz. Facsaró víz a sátrunk, a pokrócaink s víztől szotyog a kukoricászt teherhordóink fején.

Tropikus sisakjaink szomorúan konyulnak szemünkre s lábbelink lyukain minden lépésre vidám szökőkutacska buggyan ki.

Esik? Dehogy! Ömlik, zuhog, zuhan, mint-ha vederszámra, félbeszakítás nélkül egyiket a másik tetejére öntenék fejedre. Így megy, éjjel, nappal.

A kiáradt folyók, patakok most hatalmas folyamok lettek, melyek évszázados fáriásokat söpörnek magukkal s mi, szegény ördögök, rosszkedvűen gázolunk napok, hetek során mindezen keresztül, vagy változatosság okáért tutajokat kötözve össze s hátára kuporodva evezünk szárazabb világok felé.

A víznek elátkozzuk még a nevét is. Ami csak rossz, ami csak ördögi, ami ellenség, ami utálat, azt mind egy fogalom egyesíti magában: — a víz!

S a száraz időszak?

Félesztendően keresztül egy csepp eső sem esik, egy füszál sem zöldül, egy virág nem

Pokolgépes merényletet kíséreltek meg Ausztria harminc vezető politikusa ellen

**Harminc postacsomagban pokolgépeket küldtek — Leleplezték a merénylettervet —
— Egy fegyverszakértő súlyosan megsebesült —**

Bécsből jelentik: A linzi postahivatal csomagkézbesítő osztályán megdöbbentő merényletet leplezték le, amelynek célja a tartományi kormány tagjainak, továbbá több jelentős politikai személyiség meggyilkolása volt. A csomagkézbesítő osztály egyik tisztviselőjének tegnap este feltűnt, hogy a postára harminc darab, teljesen egyforma csomag érkezett, amelyek mind közéleti férfiaknak voltak címezve, még pedig részben a tartományi kormány tagjainak, részben más kimagasló személyeknek.

A posta igazgatósága értesítette óvatosságból a rendőrséget, amely fegyverszakértőjét küldte el. A szakértő felbontotta az egyik csomagot, azonban vesztere mert pokolgép volt benne, amely felrobbant és a fegyverszakértőt súlyosan megsebesítette. Ezután már óvatossággal jártak el és a többi csomagot vízbent bontották fel. Legnagyobb megdöbbenésre va-

lamennyi csomagban pokolgépet találtak. A vizsgálat megállapította, hogy a csomagokat Salzburgból adták fel és valószínűre veszik, hogy a tettesek kommunisták. A hatóságok erőyes nyomozást indítottak a nem minden-napi merényletterv ügyében.

A TERÉZKÖRUTI SZINPAD

teljesen átalakítva, pazar kivitelben, újszékkel, dohányzóval ragyogó műsorral megnyit.

Konferál: Békeffi László.

Főszerepeket játszik: Vaszary Piroška, Salamon Béla, Rajna Alice, Nagykovacs Ilona, Kókény Ilona, Sass Oly, Bodó Ica, Gárdonyi, Kőváry, Komlósi, Peti, László Miklós, Vadaei Éva, Philippi Irén, Donáth Agi, Haraszi Eta, Tatai Ilona, Mihályi Ernő, Berezi Géza, Fenyő Árpád, Sárosy Andor. Rendező: Kőváry Gyula. Zenel vezető: Erdélyi Patat Leo. — Olcsó helyárak! — Vasár- és ünnepnap délutáni előadások.

Szombaton tárgyalja a városvezetőség az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusának panaszait

Több mint egyórás kihallgatáson külön küldöttség tárta fel Colioiu Remulus dr. elnök előtt a kataszteri illeték-sérelemek ügyét

Az aradi háztulajdonosok lelkes megnyilatkozása az „Aradért!” mozgalom mellett

Amint az Aradi Közlöny hasábjain jeleztük, az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusának választmányára dr. Demian Aurel elnök vezetésével csütörtökön délelőtt küldöttségileg tisztelt dr. Colioiu Remulus interimárbizottsági elnök hivatalában. Bing Hugót, Szűcs F. Vilmost, Zubor Andort, Hegedűs Gyulát, Macelar Mihailt és az aradi háztulajdonosok szindikátusának több más előkelő tagját láttuk a küldöttség tagjai között, akiket több, mint egy órán át tartó kihallgatáson fogadott Aradváros vezetője, aki maga is őszinte érdeklődést tanúsított a szindikátus működése és problémái iránt.

A küldöttség vezetői kijelentették, hogy a Szindikátus tagjai aktív módon, lelkesen kívánnak bekapcsolódni az „Aradért!” jelszóval elindult társadalmi mozgalomba, mivel valamennyien tisztában vannak vele, hogy Aradváros fellendülése és gazdasági talpraállása nagyfontosságú érdeke mindegyik aradi háztulajdonosnak. Rámutatott ezután a küldöttség arra, a súlyos helyzetre, amely Arad elnéptelenedése következtében a város polgárságának erre a legnagyobb közterheket viselő társadalmi rétegére nehezedik. Kifejtették, hogy az elnéptelenedés következtében a háztulajdonosok közteherviselési képessége a minimumra csökkent le.

A fenti körülményekre való hivatkozással az aradi háztulajdonosok szindikátusának küldöttsége azt a kérelmet terjesztette Aradváros vezetője elé, hogy a legutóbbi városvezetőség által március havában jóváhagyott a városi kataszteri illetékekre vonatkozó szabályrendelet által megszabott illetékkivetési kulcsot egyharmadára szállítsa le az új Interimárbizottság, mert éppen ennek a kulcsnak túlmagas megszabása miatt a háztulajdonosok szindikátusa képtelen volt megfellebbezni a szabályrendeletet és így ez jelenleg sem kapta meg a felsőbb hatóságok jóváhagyását. Eszerint tehát, — fejtette ki a küldöttség, — az ebben előírt és megszabott illetékeket a városnak amugyis nincs joga behajtani. Dr. Demian Aurel elnök számszerű adatokkal is alátámasztotta fejtegetéseit és kimutatta, hogy a jelenlegi szabályrendelet szerint kataszteri illeték címén a város pénztárába évente közel másfél millió lei folya be, holott a kataszteri hivatalnak fejlesztésére legfeljebb félmillió lei volna szükséges évente. Erre a célra az 1935—36. os városi költségvetésben mindössze 300.000 leit írá-

nyoztak elő. Dr. Demian elnök azon véleményének adott kifejezést, hogy a mai nehéz időkben nemcsak méltánytalan, de teljesen szükségtelen is olyan illetékekkel terhelni a városi ingatlan-tulajdonosokat, amelyekre bebizonyíthatólag nincsen a városnak multhatatlanul szüksége és amelyek egyébként is irreálisan magasaknak bizonyultak.

Zubor Andor nyugalmazott városi tanácsos arra a körülményre mutatott rá Aradváros vezetője előtt, hogy a múltban is a Szindikátus számos memorandumot nyújtott át a város vezetőségének, amelyben praktikus előterjesztéseket tett egyrészt a városi regie-kiadások csökkentésére,

Az ítélőtáblák számos esetben megsemmisítették a nemzeti munkavédelmi törvény alapján kirótt büntetéseket

— Az UGIR felterjesztése a minisztériumhoz —

Ismeretes, hogy a nemzeti munkavédelmi törvény végrehajtására külön bizottságot alakított a kormány. Ez a bizottság a törvény végrehajtási utasításának alapján számos kereskedelmi és — főleg — ipari vállalatot megbírságot, amelyek a büntetések ellen az ítélőtáblákhoz, mint közigazgatási bíróságokhoz fellebbeztek. A táblák előtt egymásután kerülnek eldöntésre ezek a fellebbezések és máris több esetben hangzottak el felmentő ítéletek. A felmentő ítéletek nagyrésztben amiatt hangzottak el, hogy a nemzeti munkavédelmi törvény végrehajtására alakult bizottságnak nem volt joga ezeket a büntetéseket kiróni. A törvény 8-ik szakasza ugyanis világosan úgy intézkedik, hogy a szankciós határozatokat minden esetben vagy magának a resortminiszternek, vagy az államtitkárnak „perntu ministru” jegyzéssel kellett volna aláírnia. Mint hogy pedig a bírságkiróó határozatok nem a

másrészt a városi bevételek emelésére, anélkül, hogy ezáltal a polgárságot újabb terhekkel kellene sújtani. Ezen előterjesztések eddig azonban meghallgatásra nem találtak.

Dr. Cotioiu nagy figyelemmel hallgatta az előadottakat és örömeinek adott kifejezést, hogy a Háztulajdonosok Szindikátusa fölhívta figyelmét ezekre az igen fontos kérdésekre, melyek nemcsak ingatlan-tulajdonosi, hanem általános városi szempontból is a legnagyobb figyelmet érdemlik. A kataszteri taksák leszállítása érdekében átnyújtott memorandumot az interimár-bizottság szombati ülésének tárgya sorozatára tűzte ki s kiállításba helyezte, hogy ennek a kérdésnek kedvező megoldása érdekében minden lehetőleg megfogtanni. Felkérte továbbá a Szindikátus vezetőjét, hogy bármilyen ügyben, amely a Szindikátust érdekli, forduljon előterjesztéseivel hozzá. Különben intézkedett, hogy az ilyen ügyekben delegált bizottságokba a Szindikátus kiküldöttjét mindenkor meghívják, mert nagy súlyt helyez arra — jelentette ki —, hogy a város vezetősége és a polgárság szervezetei között a legtökéletesebb együttműködés jöjjön létre.

Új sajtótörvény elkészítésére bizottságot küldött ki a minisztertanács

Új törvénytervezetek kerülnek a parlament elé — Nagy népgyűlést rendez a nemzeti-parasztpárt

Bucurestiből jelentik: Popovici ma Topolovenibe utazott, ahol Mihalacheval folytat megbeszéléseket, szombaton pedig Maniut keresi fel Badacinben. A nemzeti-parasztpárt szeptember 22-én az albamegyei Ulorán rendez nagy népgyűlést, amelyen Maniu is részt vesz. A Viitorul Popovici látogatásával kapcsolatosan azt írja, hogy ezek a megbeszélések azzal a feszült hangulattal állanak kapcsolatban, amely a párt végrehajtóbizottságának előkészítése során nyilvánul meg. Hogy bizonyos nézeteltéréseket álcázzanak — írja a lap a pártvezérek közötti, fenntartás nélküli megállapodást kívánnak létrehozni.

Inculét belügyminiszter egyébként ma ellenőrző körútra indult Basarabiába.

A ma reggeli minisztertanácsról kiadott hivatalos jelentés anyagán kívül újabb minisztertanács megtartásáról is tárgyaltak. Elhatározták, hogy két hét múlva, amikor is a parlament elé kerülő törvényjavaslatok nagy része elkészül, ismét minisztertanácsot tartanak, hogy a törvényjavaslatokat megtárgyalják és ratifikálják. A szobanforgó törvények között szerepel az államháztartás egyszerűsítéséről szóló törvény kiegészítése is, amely a fizetések összhangbahozataláról és a minisztériu-

mok újjászervezéséről szól. Elkészülnek még a bányatörvény módosításáról, a szőlőtermelés felsegélyezéséről szóló javaslatok is. A minisztertanács bizottságot küldött ki egy új sajtótörvény elkészítésére. Az új sajtótörvény főbb pontjai szerint megnehezítik új elemeknek az újságírótestületbe való felszívódását. A jövőben, hogy valaki újságíró lehessen,

egyetemi végzettséggel kell, hogy rendelkezzen az illető.

Ezenkívül csakis az léphet erre a pályára, aki eleget tett katonai kötelezettségének és aki ellen becsületbe vágó bírói ítéletet nem hoztak. A sajtószabadság kérdését nem veszik be ebbe a törvénycikbbe. Az új büntetőtörvénykönyv és büntető perrendtartás megszavazásával egyidőben az új sajtótörvény is tárgyalás alá kerül. A miniszterközi bizottság szeptember 23-án kezd meg működését a sajtótörvény előkészítése érdekében. Szeptember 25-én Constantában közigazgatási konferenciát rendeznek Tatarescu miniszterelnök elnöke alatt. Ezen a konferencián a miniszterelnök expozét tart a jelenlegi politikai helyzetről. Hírek szerint Tatarescu beszéde során részletesen válaszolni fog az utóbbi hónapokban a liberális kormányzat elleni kritikákra.

miniszter, vagy helyettese, az államtitkár, hanem a fentebb említett bizottság aláírásával hozattak, a táblák szerint ezek a határozatok semmiek, mert a miniszter hivatali hatáskörébe más hatáskörrel kinevezett bizottságnak beleavatkozni nem lett volna szabad.

Az Ugir az ezen törvény végrehajtásával kapcsolatos sérelemeket továbbra is felszinen tartja. A szövetség beadvánnyal fordul az iparügyi miniszterhez azzal a problémával kapcsolatban, hogy lehet-e a szankciók alkalmazására alapot adó állítólagos mulasztásoknak, törvénytelen ségeknek a három hónap alatt való eliminálását, illetve rendezését kérni azoktól a vállalatoktól, amelyek éppen amiatt támadták meg közigazgatási perrel a szankciókat velük közlő hatóságokat, mert a szankciók indoklására felhozott mulasztásokat s törvénytelen ségeket ilyeneként elismerni nem hajlandó?

Mint hogy az ilyen közigazgatási perek beindítása esetén a köztartozások beszedésére és végrehajtására vonatkozó törvény 46-ik szakasza értelmében a bírságok letétbe helyezése ellenében maguk a pénzügyi hatóságok is felfüggesztik azok behajtását, az UGIR fentebbi beadványában arra kérte az iparügyi minisztert, hogy végrehajtó szerveinek adjon ki utasítást, hogy a mulasztások pótlására előírt három hónapi terminust ne a szankciós határozatok publikálásától, hanem a megtámadott szankciós határozatoknak bírói döntés folyamán jogerőssé válásától számítsák.

Négyévi súlyos börtönre ítélte az aradi törvényszék egy radnai gazdálkodót

Az aradi törvényszék ma délelőtt tárgyalta le Morar Vasile radnai gazdálkodó ügyét. A vád szerint Morar Vasile ez év április hatodikán ittas állapotban lépett ki a radnai állomásfőnök lakásának ajtaján. Itt beleütközött az éppen az állomásfőnökhöz jövő Ponta Corneli radnai lakosba. Morar Vasile ekkor dühében a nála levő fejszével kétszer fejbevágta Ponta Cornelt, akit súlyos sérülésekkel szállítottak a kórházba.

Ponta huszonegy napig volt a kórházban és a sérülés következtében beszédhibát kapott. Ezt a mai tárgyaláson orvosi bizonyítvánnyal is igazolta. A törvényszék Morar Vasile szándékos emberölés kísérletének büntetésében bírósnak mondotta ki és ezért négy évi súlyos börtönre ítélte. Az ítélet ellen Morar fellebbezést jelentett be.

Négyszázmillió leinek megfelelő pénzbírsággal sújtották a jugoszláv faipari vállalatok monstre-bünpörének vádlottjait

A bűnügyi részben a jövő héten mondanak ítéletet — Százhat vádlottja van a hatalmas bünpörnek

Eszerint jelentik: Az a monstre bünpör, amely május 9-ike óta folyik az eszéki törvényszék előtt, a nagy horvát faipari vállalatok vezetői és társaik ellen, a végéhez közeledik. A több, mint négy hónap óta folyó tárgyaláson 107 vádlottot és 840 tanut hallgatott ki a bíróság, legnagyobb részét zárt tárgyaláson, úgy, hogy tulajdonképpen a vád egész terjedelme az ügyész vádbeszédében domborodott ki. Öt napig beszélt az ügyész és az ő előadásából került nyilvánosságra, hogy a vádlottakat, illetve vállalataikat és azoknak egyes ügyfeleit a bünvádi eljárástól függetlenül a jugoszláv pénzügyminisztérium

lövedéki kihágás és adóeltilkolás miatt már több, mint 400 millió leinek megfelelő dinár pénzbüntetéssel sújtotta.

Ennek az összegnek körülbelül a felét teszi ki az a bírság, amely a Podravina társaságot sújtja és külön közel 8 millió dinár bírságot tartoznak fizetni a Schlessinger-fivérek, a Podravina igazgatói. A bírság többi része a Jugoszláv Union Bankot és annak egyes ügyfeleit, főképpen a gróf Clary-házaspárt sújtja. Érdekes, hogy a Nasicira, amelynek vezérigazgatója a negyedik fővádlottja a pernek, nem róttak ki pénzbírságot. A hosszú vádbeszéd azt igyekszik megállapítani, hogy Schlessinger Adolf, dr. Schlessinger Fülöp és Sohr Sándor vezérigazgatók voltak a fő irányítói ennek a hatalmas bűnügynek, amelyhez fogható az utóbbi évtizedekben nem tárgyaltak, ők szervezték meg azt az óriási arányú megvesztegetést és csalást, amelynek károsultja a jugoszláv állam lett.

A fővádlottak mellett saját tisztviselőik és a közalkalmazottak egész serege ül a vádlottak padján.

Faipari mágnások a vádlottak padján

A tárgyalást az eszéki kaszárnyában rendezett hatalmas tárgyalóteremben tartják. A kaszárnya mellett van a fogház, amelyből a rabokat mind kilakoltatták, hogy helyet adjanak a monstre bünpör 107 vádlottjának. Fél Európa legtekintélyesebb faipari mágnásai ülnek immár több, mint másfél év óta ebben a fogházban, ahonnan azonban ez alatt az idő alatt is zavartalanul vezették óriási vállalataik minden ügyét és a fogságból is sokmillió tranzakciókat bonyolítottak le. Még a négyhónapos tárgyalás alatt is foglalkoztak vállalataik ügyeivel, mert a bíróság elnöke megengedte nekik, hogy a tárgyalás közben is átvegyék leveleiket és intézkedjenek titkáraik útján még a tárgyalóteremből is.

Nagyon sokat szerepel ebben a bűnügyben egy titokzatos orvos, dr. Grgin Szvetozár,

aki a két Schlessinger-fivér barátja volt és aki tulajdonképpen a vesztegetéseket végrehajtotta. Az ő közbenjárásával sikerült a Schlessinger-fivéreknek azt keresztülvinni, hogy a közelmúltban elhunyt gróf Mailáth György 27.000 hektár kiterjedésű erdősegeit kénytelen volt igen olcsón, mindössze 9 millió schillingért a Schlessinger-fivéreknek eladni, akik erre az erdősegre alapították a Podravina Rt-t. Gróf Mailáth György tragikumát fokozza, hogy a kapott 9 millió schillinget a bécsi Depositenbanknál helyezte el és ezt az összeget a bank összeomlásával el is veszítette. A Podravina érdekeltségét vállalt a Jugoszláv Union Bank számos ügyfeleivel együtt, akik között szerepelt a gróf Clary-család is.

A vádlottak padján ül Kosis volt erdészeti miniszter is, aki ellen Nikios képviselő emelte azt a vádat, hogy a Schlessinger-

csoport megbízásából 15 millió dinárral megvesztegette, hogy a jugoszláv erdők felosztására vonatkozó törvényjavaslatot ejtse el. Ez volt a közvetlen oka annak, hogy néhai Sándor király a legerélyesebb eljárás megindítását rendelte el, amely a magasabb és alacsonyabb rangú közhivatalnokokat egész seregét juttatta a famágnások mellé, a vádlottak padjára. Dr. Schlessinger Fülöpöt azzal is vádolják, hogy

részese volt a hirhedt Stavisky-botránynak, amennyiben ő is vásárolt optánköveteléseket

és azokért Jugoszláviában birtokokat szerzett.

Zsarolással vádolt álhirlapíró izgalmas tárgyalása az aradi törvényszék előtt

A vádirat szerint Szombath Károly zsarolásokat tömegét követte el — Sulyos terhelő vallomások a vádlott ellen

Egy volt aradi állítólagos hirdapíró zsarolási perét tárgyalta ma délelőtt az aradi törvényszék. A vádlott: Szombath Károly, az egyik timisoarai délutáni lapnak volt aradi megbízottja és — a vádirat szerint — ebben a minőségében ismételtén is zsarolást, valamint zsarolási kísérletet követett el.

Érdekes momentumja volt a mai tárgyalásnak, hogy a tanúk névsorában felolvasták az azóta öngyilkosságot elkövetett Mayrovits I. Valer nevéét is. A vádirat szerint Szombath Károly Aradon a következőket zsarolta meg, illetve akarta megzsarolni: felkereste Abraham Simont, aki idegen értékpapírokkal kereskedett és tőle kétezer leit vett fel. Megjelent Pásziny Bonaventuránál, a minorita-rend főnökénél és rajta keresztül meg akarta zsarolni a minorita-rendet. Mayrovits I. Valertől kétezer leit kért és megfenyegette, hogy ha ezt az összeget nem adja meg, akkor megírja róla, hogy ulevélet elkobozták. Mayrovits először nem adott neki pénzt, később azonban mégis kétezer leit iuttatott el hozzá. 1934. áprilisában Szombath Károly megjelent Kálmán Adolf aradi gyárosnál és nagykereskedőnél, akitől szintén pénzt kért. Később Kálmán Adolf két ötszázleiest adott át neki, ezeket azonban megjelölte és

a rendőrségnek a másik szobában elbujtatott emberei Szombath Károlyt letartóztatták.

A vádirat megemlíti azt is, hogy Szombath meg akarta zsarolni a Gloria-sportegylet akkoriiban megnyitott klubját is.

Vallomása során Szombath elmondja, hogy Ploestibe költözött és ott jelenleg írógépjavitóműhelyt tart fenn.

— Kálmán Adolfól — mondotta — ezer leit valóban felvettem hirdetés címén. Már régebben folytattam a hirdetésre vonatkozóan tárgyalásokat és Kálmánt nem akartam megzsarolni.

Kálmán Adolf ezzel szemben azt vallotta, hogy Szombath Károly másodmagával felkereste és először tíz-, majd pedig ötezer leit kért tőle azért, hogy sógoráról — akinek akkor Schrod Zoltánné elhunytával kapcsolatos törvényszéki tárgyalása közeledett — semmit se írjon. Kálmán ugy Szombathot, mint kísérőjét kiutasította üzletéből. Szombath ekkor Kálmán Adolf sógoráról kompromittáló cikket írt.

Popescu elnök szembesíti Kálmán Adolfal Szombathot, aki kitart amellett, hogy nem

jöllehet olyan követelések voltak ezek, amelyekért földbirtok nem is járt volna. Sohr Sándort, a Nasicí vezérigazgatóját a többi vádlottakkal együtt azzal vádolják, hogy a Schlessinger tulajdonában levő Nasicí gőzfűrészvállalatnak mérlegét meghamisította és álneveken titokzatos számlákat nyitott, amelyek valóságos megvesztegetési alapot képviseltek. Az ügyész különösen kiemeli a „Buenos Ayres” nevet viselő számlát, amely a nasicí adóhivatal főnökének volt szánva, aki letartóztatása alkalmával agyonlőtte magát.

50 védő . . .

Amikor az ügyész ötnapos vádbeszédét befejezte, a védőügyvédek kerültek sorra. Nem kevesebb, mint ötven ügyvéd védőbeszéde van most soron és ezek elhangzása után fogja a bíróság ítéletét kihirdetni. Azt hiszik, hogy

a következő héten már el fog hangzani az ítélet abban a bünpörben, amely arányaira nézve páratlanul áll a judikatura történelmében.

Meg kell még azt is jegyezni, hogy a kirótt óriási pénzbírságok ügyében, amelyek a bünpört nem érintik, az elítélt vádlottak fellebbeztek.

akarta Kálmánt megzsarolni és azt hangoztatta, hogy Kálmán sógora azt állította, hogy a cikk ránézve nem volt kompromittáló. A törvényszék ezután Rotier Magdát, a Kálmán-cég pénztárosnőjét hallgatta ki, aki elmondta, hogy a cég április havában nem fizetett Szombathnak hirdetés címén semminemű összeget. Ha ez megtörtént volna, akkor neki erről tudnia kellett volna. Így tehát feltételezhető, hogy ha Szombath felvett pénzt, akkor ezt más célból kapta.

Szombath az elhangzott vallomások után ismételtén is elmondta, hogy valahányszor pénzt vett fel, azt mindig hirdetés céljaira kapta. A törvényszék a tanukat megeskette, majd pedig új tanúk kihallgatását rendelte el. A tárgyalást október 10-re halasztották és Szombath Károly ellen az elővezetési parancsot továbbra is fenntartották.

CORSO 5, 7½ és 9¼ órákor Premier!

A cigánybáró

Jóka Mór pompás regényének,
Johann Strauss kedves operettjének
sikere új tüzzel támad fel ebben a slágerfilmben,
Adolf Wohlbrück,
Hansl Knoteck, **Fritz Kampers.**
Kedvezményes jegyek hétfőig érvényesek!
Jegyelővét szombat és vasárnapra! Kérjük
a jegyeket idejében megvásárolni!

SELECT 5, 7½ és 9¼ órákor

A maláji tör

(Charlie Chan Londonban)
Biggers regénysorozatának első filmváltozata.
Főszerepben Warner Oland.

URANIA 5, 7½ és 9¼ órákor

Tetemrehívás

Bonyolult helyzetek, izgalmas és humoros jelenetek.
Myrna Loy, William Powell, Maureen O'Sullivan
Jön: **Menyország a földön.** Kiállításos, énekes
film. Főszereplői Gloria Swanson és John Boles.

HIREK

A nők új diadala

Achmed Zogu albán király nagy nőreformra készül. Nemsokára megjelenik az albán nők „Magna Charta”-ja, mely a többi európai ország nőivel egyenrangúvá teszi őket...

Rövidesen tehát a világnak ebben a sarkában is megszűnik a romantika, a fátyolok mögül kicsillogó szemek titokzatos varázsa, mint ahogy Törökország háreimeiről, bajadérjairól s lefojtott ezertitku erotikájáról már csupán a múlt regényes irodalma emlékezik meg. Az albániai újítások merész és nagy lendülettel szabadítják fel a közép-kori rabságban sanyalódó nőket. Egy törvényes intézkedésre, az egész országban lehull a nők arcáról a fátyol és az évszázadok szellemi elnyomatásában raboskodók előtt megnyílnak az iskolák, egyetemek, állami hivatalok kapu i...

Legfőbb újítás azonban, a nők szabad férjváltási joga lesz. Ez a szabadság az idősebb muzulmán polgárok szívében mélyeséges felháborodást és ellenkezést váltott ki...

Micsoda szégyen, hogy egy tisztességes hajdon bele szőljön abba, hogy kit választanak ki számára, élettársul... Ilyet még nem éltek meg a tisztés mohamedán családok. A nők pedig, mint a sötét börtönből világosságra lépő, szabadult rabok, megzavarodva állnak az új élet küszöbén, még nem tudják, hogy mit rejt számukra a jövő. Az aranykalicka kényelmét, felelősség nélküli biztonságát megszokták, s nem lelkesednek azért a gondolatért, hogy küzdő egyenrangú társként harcolhatnak a mindennapi élet szürke porondján...

A törökországi példa után itélve azonban hamar pótolni fogják az elmulasztottakat. Megtanulják a modern női civilizáció ezer rejtelmét, divatját, szokásait, kozmetikáját, ezer év óta pihentetett friss aggyal vetik magukat a tudományokra s megdöntik azt a tévhitet, hogy a nő nem érthet máshoz, csak a szerelemhez!... Hogy mennyire érthet máshoz is, azt a férfiak saját bőrükön fogják tapasztalni.

— SZÁRAZ IDŐ. Egyelőre keleten is csendre és szárazra forduló idő. Élénk déli és délnyugati légáramlás, nyugatról újabb eső. A nappali hőmérséklet változóan.

— ZÜRICH I ZARLAT: Páris 20.32, London 15.21, Newyork 308 és háromnyolcad, Milánó 25.17 és fél, Amszterdam 208.50, Berlin 124.10, Prága 12.75, Varsó 57.97 és fél, Belgrád 700, Bucaresti 250.

— A walesi herceg Ausztráliából visszatér Magyarországra. Londonból jelentik: A Star szerint a walesi hercegnek azt a a kijelentését, hogy rövidesen visszatér Budapestre, szó szerint kell venni, mert a herceg ausztriai sikirándulása után visszatér Magyarországra. A trónörökös annvira élvezte első tiroli sikirándulását, hogy azt most megisméli.

— HALDOKLIK DUMITRESCU TÁBORNOK. Bucarestből jelentik: Dumitrescu tábornok, a csendőrség volt főparancsnoka ma elvesztette eszméletét és agonizálni kezdett. A tábornok hosszabb ideje cukorbetegségben szenved.

— A timisoarai Kereskedelmi és Iparkamara átmeneti-bizottságának új elnöke. Timisoaráról jelentik: A timisoarai Kereskedelmi és Iparkamara átmeneti-bizottsága a kamara elnökévé Oprea Ioant választotta meg a lemondott Ionescu-Frota elnök helyére. Alelnökké viszont a bizottság Bossel Sándor lemondása folytán Ionescu-Frottát választotta meg.

— Tell Vilmos ünnepi játékok Svájcban. Az altdorfi Tell Vilmos ünnepi játékok ebben az esztendőben kivételes művészi élvezetet nyújtanak. Schiller mesterműve minden esztendőben újkérd a svájciak lelkes és művészi előadásában. Az, aki a Vierwaldstattersee gyönyörű tájképeiben gyönyörködik, aki a Schiller emlékmű mellett az Urnersee környékén utazik, aki Svájcot meglátogatja, az nem mulaszthatja el a Tell Vilmos dráma megtekintését az altdorfi ünnepi játékok során.

— SARLACH-JARVANY VAN ARADON. Aradváros egészségügyi bizottsága csütörtökön délelőtt tartotta meg ülését, amelyen Cucu Vazul dr. főorvos tett jelentést a város közegészségügyéről. Dr. Radu Cornel gyermekkorházi igazgató-főorvos felhívta a főorvosi hivatal figyelmét az aradi sarlach-megbetegedések elszaporodására és kérte, hogy ezzel kapcsolatosan a kisgyermekek egészségére érdekében tegyen javaslatot az alsófokú tanintézetek járványszünetének elrendelésére. A közegészségügyi bizottság felhatalmazta a városi főorvost a szükséges intézkedések megtételére, ha ennek idejét látja

— Magyarországra szállítják Babó Iván nyáblabiró holttestét. Csütörtök délután 5 órakor szentelték be az elhunyt Babó Iván, nyugalmazott táblabiró holttestét az aradi felsőtemető halottasházában. A beszentelési szertartásra nagyszámban gyűltek egybe az elhunyt Babó Iván barátai és tisztelői, akiknek sorában ott láttuk Arad magyar társadalmának színe javát. Jelen voltak: Purgly László, Kintzig János, Takácsy Miklós, dr. Baross Zsigmond, dr. Köpf János, dr. Széll Lajos, dr. Parecz Béla, dr. Tamasdan Livius, dr. Zih József, Dániel Endre, Vásárhelyi János, Laczay Gyula, Issekutz Géza, dr. Issekutz István, Dániel Péter, Kabdebó Antal és sokan mások. A beszentelési ünnepség impozáns kifejezője volt annak a megbecsülésnek és rokonszenvnek, amellyel az elhunyt táblabiró személyét életében körülvezték. Mint ismeretes, az elhunyt Magyarországra szállították, ahol a mezőkovácsházai családi sírboltban helyezik örök nyugalomra. Az engedély még nem érkezett meg és így előreláthatólag holnap kerül sor Babó Iván földi maradványainak elszállítására.

Huszezer új állampolgár

Bucurestiből jelentik: Az igazságügyminisztériumban elkészült a Cadrlaterben letelepített 20 ezer kolonista állampolgársági bizonyítványa. A bizonyítványokat nagy ünnepség keretében nyújtja át Valer Pop igazságügyminiszter szombaton és vasárnap Silitraban és Bazargichan. Az ünnepségen a kormány több tagja is megjelenik. A hírrel kapcsolatosan nem szalaszthatjuk el megjegyezni, hogy az országban számos, még sok ezer olyan ember van, aki már évek óta haszfálan várja az állampolgársági bizonyítvány elnyerését. A dobrogeai ünnepség felemelő hangulatát illetékes körök felhasználhatják arra, hogy ezt a régóta fennálló, sérelmes helyzetét orvosolják. Annál inkább esedékes az állampolgárság megadása ezeknek az egzisztenciájukban állandóan veszélyeztetett embereknek, minthogy javarészüik jelentősen régebb idő óta tartózkodnak az országban, mint a dobrogeai kolonisták.

— Tízmillió lejes pénzbírság — csempészésért. Bucurestiből jelentik: A bucuresti-i teherpályaudvaron tegnap nagyarányú csempészsést leplezték le. A vámhivatal egyik felügyelője megállapította, hogy az egyik vagonban 38 láda van, amelyek külföldről származó ruhaszöveteket tartalmaznak. Ezeket a szöveteket Bulgáriából hajón csempészték át és itt rakták vagonba. A küldemény címzettjét 10 millió lei pénzbírsággal sújtották.

— Tegnap délután halálos végű baleset történt Aradon. Özvegy Huf Jánosné, str. Doamna Balasa 107. sz. lakos libát tömött az udvaron. Munkája végeztével a libát a pincébe akarta vinni, a lépcsőn azonban megbotlott és lezuhant, még pedig oly szerencsétlenül, hogy fejét beverte a pince kövezetébe. A 65 esztendőes asszony elvesztette eszméletét és ugyszólván pillanatok alatt kiszenvedett. A rendőrség részéről Cerches komiszár és dr. Lust Ferenc hatóságai orvos érkeztek a helyszínre, akik megállapították, hogy a szerencsétlen asszony koponyalapi törést szenvedett és ennek következtében halt meg. A szerencsétlenségről jegyzőkönyvet vettek fel, amit áttettek az ügyészségre.

— Dr. Spielberger fogorvos hazaérkezett.

Üzlet

— Az új kocsi abszolút nem tetszik a feleségemnek, viszont Ön nem akarja becserezni... Mit tehetnénk tehát...?

— Adok Önnek egy tanácsot: tartsa meg a kocsit és cserélje be a feleségét!

— Előkészületek a világműri repülőversenyre. Párisból jelentik: A világműri repülőverseny megrendezéséről tanácskoztak a nemzetközi légi szövetség legutóbbi kongresszusán. A montecarlói kaszinó 10 millió frank értékben díjakat tűzött ki a győzteseknek. Cantacuzino Bazu elnök már ajánlatot kapott az egyik külföldi repülőgyártól, hogy a verseny céljaira speciális gépet készít és azt neki falajánlja.

— Az „ARADÉRT”-bizottság pénteken délután 5 órakor ül össze a városi háza közgyűlési termében Marcus Mihail dr. elnökle mellett. Az elnökség ezuton kéri fel mindazokat, akik a legelső gyűlésre meghívót kaptak, hogy tekintettel a tárgysorozat szerepítő ügyek nagyságára, az érkekezlelen feltétlenül megjelenjen sziveskedjenek.

— Elhalasztották az oradeal Magyar Párt irodalmi pályázatában való döntést. Az Országos Magyar Párt oradeai tagozata még ez év tavaszán irodalmi pályázatot hirdetett, melynek határideje június 30-án járt le. A pályázatra hatalmas számu pályamunka érkezett be. Ardeal minden részéből, melyeknek felülvizsgálata több hónapi munkát adott a bíráló-bizottság tagjainak. Eredeti terv szerint a pályázat eredményét szeptember 1-én kellett volna kihirdetni, de a bíráló-bizottság a várakozáson felüli nagy anyaggal nem tudott a jelzett időre elkészülni. Ezért a pályázat eredményének kihirdetését egy hónappal ki kellett tolni s így a bíráló-bizottság véleményét csak október 1-én hozza nyilvánosságra.

— 15 évi fegyház rablóiülkosságért. Budapestről jelentik: A törvényszék ma ítélkezett Kenyerres István felett, aki márciusban az illői határban meggyilkolta és kirabolta Tóth Márton pusztacsévi fuvarost. A bíróság beigazoltnak látta a szándékos emberöléssel párosult rablást és Kenyerest 15 évi fegyházra ítélte.

— Több korcsmát bezártak a belvárosban. A városvezetés, mint ismeretes, nemrégiben határozatot hozott a belváros területén elszaporodott korcsmák ellen. A határozattal kapcsolatban a rendőség napok óta erélyes razziait tart, amelynek során az egészségügyi, vagy közrendészeti szempontból kifogás alá eső korcsmákat bezárja. Mint ismeretes, két nap előtt két korcsmát zártak be, míg a mai napon nem kevesebb, mint öt korcsma bezárását rendelték el, részben higiéniai okból, részben mert a korcsmák engedélye nem volt rendben. A szóbanforgó korcsmák mind a belváros területén vannak.

Ez aztán a bonyolult család

Newyorkból jelentik: Hammontonban (New Jersey) egy Thomas Delker nevű 65 éves ember feleségül vette Emma Messner 22 éves leányt. A lány apja, Joseph Messner, aki már régóta özvegy, ugyanakkor feleségül vette a 65 éves völegény első házasságából származó lányát. Ilyen körülmények között Delker a saját vejének veje lett, lánya pedig egyben anyósa is lett. Ha Delkernek netán gyermekük születne, akkor a csecsemő sógorja lesz a saját nagyanyjának és az apjának. (A további rokoni kapcsolatok felsorolását kiméletből mellőzzük.)

— Ma körözés érkezett az aradi csendőrségre egy eltűnt lugoji flu ügyében. Roth Anna, lugoji asszony, 18 esztendőes István nevű fia napokkal ezelőtt eltűnt szülői lakásából. Minthogy a fiu szökése előtt elárulta, hogy a csehszlovák határon akar átszökni, nyilvánvaló volt, hogy Timisoara, illetve Arad felé vette az utját. Eppen ezért az eltűnésről értesítették az aradi rendőrséget, amely a körözést továbbította Oradea és Cluj felé.

— Tüz Zarandon. Balaban Pavel, Zarand községbeli gazdálkodó háza tegnap este kigyulladt. A ház tetőzete és a padlás teljesen elégett. A kár 15 ezer leit tesz ki. A vizsgálat szerint a tűz kéménytűzből keletkezett, amely átterjedt a ház tetőzetére.

— Elfogott tolvaj. A szeptember 17-iki hetivásár során, Meissner Gáspár, aradulnoui kereskedő üzletéből elloptak egy 2500 lei értékű vég selymet. A csendőrség elfogta a tolvajt Brunet Petru, melent illetőségii lakos személyében, aki bevallotta, hogy a hetivásár nagy forgalmát tolvajlások elkövetésére használta fel. Megindult ellene az eljárás.

— Meghívó. Paulis hegyközség választmánya ezennel meghívja Paulis hegyközség közgyűlését folyó évi vasárnap, szeptember hó 22-ére, Paulis községében délelőtt 11 órára a szüreti idő és a költségvetés meghatározása céljából. Paulis, la 15. Septembrie 1935. Hegyközségi tanács.

Véres incidens az osztrák-bajor határon

Bécsből jelentik: Szeptember 15-én éjszaka az osztrák-bajor határon véres incidens játszódott le. Schertler Márton csendőrkörzet-felügyelő, aki aznap szabadnapos volt, egy határmenti bajor faluból igyekezett hazafelé. Már osztrák területen volt, amikor hirtelen egy német rohamosztagossal találta magát szemközt, aki igazolásra szólította fel. Schertler erre figyelmeztette, hogy már osztrák területen vannak és így nincs joga igazoltnál. A rohamosztagos erre pisztolyt rántott és azal kényszerítette Schertlert, hogy visszatérjen német területre. A csendőrfelügyelőnek azonban ekkor sikerült visszaugrania osztrák földre, a rohamosztagos azonban utána lőtt és combján súlyosan megsebesítette. Az osztrák kormány megbízta berlini követét, hogy tegyen előterjesztést az ügyben a német kormánynál.

Pénzhamisítóbándát lepleztek le Budapesten. Budapestről jelentik: A rendőrség pénzhamisítással kapcsolatban nyolc embert tartóztatott le, közöttük egy Glanz Márton nevű maramures-i cseh-szlovák és egy Marin József nevű satumare-i magyar állampolgárt. Kihallgatása során Glanz elmondta, hogy megbízást kapott román, cseh és lengyel ezüstpénzek kicsempészésére, azonban nem tudta, hogy hamis pénzekről van szó. Azt sem tudja, hogy a megbízást kitől kapta. A vádlottak, akik javarészt galiciaiak nem adnak felvilágosítást összeköttetésükről.

Maimok a betegség elleni harcban

Bostonba 500 indiai majmot hoztak, amelyeket az indiai őserdőkben fogtak össze és amelyeket tudományos kísérletek céljára használnak fel. A majmokat az egyik amerikai egyetem laboratóriumában a gyermekbénulás elleni oltóanyag szerzésére akarják felhasználni. Ez a laboratórium további 3500 majmot rendelt Indiából, amelyeket szintén a gyermekbénulás elleni harcban akarnak feláldozni.

Turisták évkönyve című nagyon csinos kiállítás könyvecske jelent meg a könyvpiacra. Záray Jenő, az ismert turista-egyesületi elnök és Bársony Kornél mérnök szerkesztésében. A gazdag tartalmat átnézve, megállapítjuk, hogy a gondos szerkesztés tényleg mindent nyújt, amire a vérbeli kirándulónak, de akár csak az alkalmi kirándulónak is, okvetlen szüksége van. Így az Arad-környéki hegyvidék pontos leírását, turista patika összeállítását, a turista-felszerelés ismertetését, címeit az összes turista-egyleteknek, menedékházaknak, a turista-publikum által mindenütt igénybevehető turista-egyleti megbízottaknak. Nem feledkeztek meg az első-segélynyújtás ismertetéséről, kitűnő cikk foglalkozik a turistákra veszélyes keresztes-viperával. A könyv ára kartonkötésben 35, vászonkötésben 45 lei.

Piccaver aradi vendéglátéka rövid halasztást szenved. Közbejött akadályok miatt a Piccaver világhírű operáénekes fellépéssel tervezett Tosca operaelőadás rövid halasztást szenved. Az előadást a közel jövőben feltétlenül megtartják, a színházi pénztár azonban akadálytalanul visszafizeti a már megváltott jegyek árát mind azoknak, akik ezt kívánják.

Societatea pensionarilor publici si particulari din Arad (Str. Mocioni No. 12. A Köz- és magánalkalmazottak nyugdíjegyessége) folyó hó 21-én, szombaton d. u. 4 órakor választmányi ülést tart, amelyre annak rendes tagjait, valamint Erdélyi István póttagot meghívja. — Értesíti egyben mindazon tagjait, akik nem lettek felvéve az állampolgársági lajstromba, de ara jogcímük megvolt, hogy f. hó 24-én, kedden d. u. a hivatalos helyiségünkben jelenjenek meg. — Végre értesítjük öv. Cizmas Traianét, hogy nyugdíjkorlátát az állomás iktató hivatalában átvetheti, Szabados Juliana O. Iosif 21. sz. a. lakos pedig ügyének rendezése végett szintén ott jelenjenek meg.

Az Aradi Nyugdíjasok Közös Segélyező Egyesületének hivatalos közleménye. Közöljük, hogy folyó évi szeptember hó 21-én, szombaton délután 4 órai kezdettel egyesületünk hivatalos helyiségében (Bul. Regina Maria No. 18.) választmányi ülést tartunk, melyre a tárgysorozat fontosságára való tekintettel, a választmányi tagok teljes számban való pontos megjelenését kérjük. Egyben felhívjuk Németh János, özv. Haiduska Nándorné és özv. Lupu Maria CFR. nyugdíjasokat, hogy Arad állomás iktató hivatalában sürgősen jelentkezzenek. Elmérség.

Szadista a hasfelmetsző iasi-i tömeggyilkos

A iasi-i rém beismerte bűneit — Eddig tizenkét szörnyű gyilkosságot vallott be — Megtalálták a tizenkét holttestet

Iasi-ból jelentik: A város érdeklődésének középpontjában ma is az „elátkozott ház” áll. Ugy nevezték el a Strada Baciu 16. szám alatti épületet, ahol Tcaciuc Vasile, iasi-i bandita hat embert meggyilkolt és holttestüket a lakás padlója alá rejtette. Mint ismeretes, a hullákat a lakás későbbi bérlőjének kutyája fedezte fel, amelynek vonítására a lakók figyelmesek lettek.

Tcaciuc jelenleg a galati-i fogház rabja. Az orvosi bizottság megállapította, hogy a hullák harminc-negyven év közötti férfiak holttestei, akiket késszurásokkal öltek meg. Tcaciuc feltűnően szép vadházastársa, Elena Ciurlea, akit letartóztattak, azt vallotta, hogy a betörő a férfiakat lakására csalta,

ott dorbáztolt velük és amikor lerészegedtek, felvágta a hasukat. A holttesteket azután a lakás alatt készített gödörbe sülyesztette.

A vallomás a bünteteket egészen más megvilágításba helyezte. A hatóságok véleménye szerint ugyanis a gyilkos szadizmusban szenved, aki áldozatainak hasát felmetszi és azután le-

hetőleg lakásában rejteli el a holttesteket. Megállapították, hogy a holttestek már közel fél éve feküdtek a szoba alatti mélyedésben. Emiatt már oszlásnak indultak és nem értik, hogyan nem lett figyelmes a későbbi bérlő a nehéz hullaszagra. A holttestek borzalmasan össze vannak szabadalva, amit a gyilkos azért tett, hogy a hullák beférjenek a kis gödörbe.

Tcaciuc, aki eddig állhatatosan tagadott, megtört és részleges vallomást tett.

Amikor a hullaházban kiterített holttestek elé vezették, nem kevesebb, mint 12 hasfelmetsző gyilkosságot vallott be.

A rendőrség kiszállt a Tatárnegyedbe, amelynek különböző házaiban megtalálták a többi hullát is. A nyomozás során a leány szerepét még nem tisztázták, de valószínűnek tartják, hogy a bandita a nőt a férfivendégekkel való mulatozásra kényszerítette, s aztán a maguktehetetlen férfiakkal végzett. A leány vallomása szerint, a hasfelmetsző megkötözve a házban őrizte őt, nehogy a szomszédoknak elmondhassa, mi történt a házban.

Felhívás

a Nagy Zoltán-párti református hívekhez

Aradi református testvérek! A mi szeretett Nagy Zoltánunktól megfosztottak, aki mellett hősiessé kitarítottunk és minden reményünket bele vetettük és mégis tovább harcolunk, mert az egyházért harcolunk, annak érdekében. Ez az egyetlen érdek, aminek szemelődött tartásával önzetlenül és minden fenntartás nélkül békejobbort nyújtunk a volt ellenpártinak és egyszerűen el fogadjuk a békejobbort, amit ők nyújtanak nekünk az egyházi béke helyreállításának érdekében.

Ennek az annyira várt és óhajtott békének záloga Tarnóczy Lajos dr. bihareai lelkész, akinek kiváló személyében megegyeztünk azzal, hogy egyesült erővel behozzuk Aradra lelkésznek és így végét vetjük a további céltalan háboruságnak. Természetesen ezt a békét céltudatosan Nagy Zoltán sorsának szem előtt tartásával kötöttünk meg, ugyanis meggyőződésünk az, hogy az aradi béke mindenkinél javára szolgál, egyháznak, híveknek és Nagy Zoltánnak javára is.

Ennek a békének magasztos jegyében szeretettel kérünk minden Nagy Zoltán párti református testvérünket, hogy érezze át ennek a történelmi pillanatnak a melegét és vigasztalását, egy testtel és egy lélekkel álljunk Tarnóczy Lajos nagytiszteletű ur mellé és a szívünket megerősítve boruljunk újra szelid hívekként anyaszentegyházunk éltető és megtartó kebelére. Vasárnap reggel menjünk el a templomba és a választáson vegyünk részt, leadva Tarnóczy Lajosra szavazatunkat.

A választással kapcsolatosan kötelességünknek tartjuk felvilágosítani szeretett hittestvéreinket, hogy ne üljenek fel semmiféle kortes-trükknek és ne hagyják magukat félrevezetni. Ugyanis vannak egyesek, akiknek még mindig nem érett meg az idő a békére. Eltekintve a különféle kortesfogások erkölcsi oldalától, annyit tartozunk csak megjegyezni, hogy azok, akik ezt a valótlanságot és képtelenséget hirdetik, egyikük sem volt sohasem Nagy Zoltán párti, sőt ellenkezőleg, Nagy Zoltán legesküdtebb ellenségei.

Tehát láthatja és tudhatja ezek után mindenki, hogy mit ér ez a kortesfogás.

Jertek el vasárnap mindnyájan a mi nagy érdeklünkben és szavazatok a béke, a megbékülés, t testvériség jelöltjére, dr. Tarnóczy Lajos nagytiszteletű urra.

Szeretettel

a Nagy Zoltán párt vezetősége nevében:
Szentiványi Elek, Kiss Ernő, Varga István,
özv. Domokos Istvánné, Szabó Imre,
Orbán István, Gardian Lajosné, Németh János,
Czikora István, Kiss János,
Sz. Szőke János, Borbély Rózsi, Hegedűs József.

— Ma az alatti gyógyszerárak tartanak ülést az alábbiak szerint:

ANGEL: Piata Catedrala.
KESZTENBAUM: Str. Gimnasia Birta.
GAMESCU: Bulevardul Regina Maria

Sírközelítések. Hegedűs Antal, néhai aradi lakos, a „Generala” biztosító intézet volt inspektorának sírközelítései folyó hó 22-én délelőtt lesz megtartva Bucurestiben.

Néhai Bruckner Sándor sírközelítései a hó 22-én délelőtt fél 11 órakor lesz az izr. temetőben.

Ha az arcszine fakó, szürkésárga, és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyöttrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorifajás és epepangás kirozák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia.

A „Geni” töltött galamb. Gáspár Antal trap-páns címkepe díszíti a „Borsszem Jankó” friss számának első oldalát. Rőport a walesi herceg budapesti tartózkodásáról, Őszi tudósítások a politikai és társadalmi frontról, Nagy színházi beszámoló az összes bemutatókról, Krokik és aktuális versek szórakoztatják az olvasót. Érdekes keresztrejtvény 17 értékes jutalommal. A „Borsszem Jankó” kapható uccai árusoknál, pavillonokban és pályaudvarokon is. Kérjen mutatványszámot. Budapest, VI., Mozsár-u. 9.

A HAMBURG-AMERIKA LINIE

hajóival a világ összes kikötőibe utazhat:

Gyorsjáratok

Észak-Amerika, Kanada,
Középamerika

(Columbia, Venezuela)

CUBA, MEXICO,

DÉLAMERIKA,

AFRIKA-ba.

Csakis elsőrendű hajók, kitűnő kényelemmel. — Kiszolgálás és ellátás a legmértékesebb áron.

Olcsó tanulmányi utazások Amerikába beutazás bármikor.

Kérjen információt és prospektust a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.-
től, Timisoara, Str. Moroy 1. és

Künstler A.

Vízum- és utazási irodától, 461

Arad, Bulev. Regina Maria No. 24.

Telefon 86.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A frank, a font, a yen és a lira között dühöng a háboru

Az abesszin-probléma tudvalevőleg nem csupán politikai, hanem elsősorban gazdasági kérdés. Abessziniában négy nagyhatalom van többé-kevésbé gazdaságilag erősen érdekelve. Franciaország szerepe a legkönnyebben áttekinthető. 1894-ben egy francia szindikátus kilencvenkilenc esztendő koncessziót kapott az abesszini vasúti hálózat kiépítésére. A francia vasúti társaság, amely a Djibutitól Addis-Abeabáig vezető vasutvonalat építette ki, a Compagnie Impériale des Chemins de Fer, mind a mai napig az egyetlen nagyszabású európai gazdasági vállalkozás Abessziniában.

Egészen más természetűek Anglia sokszor emlegetett, de sohasem ismertett érdekei. Míg Franciaország gyarmatbirodalma egy aránylag kis területen — Francia-Szomaliban — érinti az abesszin határt, addig a népus birodalmának határa teljes hosszának kétharmad részében angol befolyás alatt álló terület mentén fut. Kenya-gyarmat, Brit-Szomaliföld és Szudán az Abessziniával határos angol gyarmatok. A lakosság e határok közelében fájlag javarészt összetartozik és ez is indokoltá teszi az angol aggodalmakat, hogy minden bonyodalom Abesszinián belül erős befolyást gyakorolna az angol koloniák bennszülött lakosságára is. Abesszinián és Brit-Szomaliföld között a határ tulajdonképpen csak a térképen van meg, míg a valóságban ismeretlen. Angliának emellett fontos kereskedelmi érdekltségei vannak abesszin területen. Az 1902-ben kötött angol-abesszin szerződés óta a szudáni határ közelében, Gambélában fontos angol kereskedelmi állomás működik, amely évről-évre növekvő kereskedelmi forgalmat bonyolít le. Nemcsak az export és import, hanem az abesszini belkereskedelem túlnyomó része is brit-szomalí és brit-indiai kereskedők kezében van.

Mindennél fontosabb Nagy-Británia számára a Tsana, vagy Tana-tó problémája. A Tana-tó a szudáni határ közelében terült el és mint a Kék Nilus forrása Szudán és Egyiptom — tehát két, Anglia számára különösen jelentős gazdasági terület — vizellátása szempontjából fontos. Még harminckét esztendővel ezelőtt Anglia megállapodott Abessziniával, hogy ezen a helyen gátrendszert építenek, mely a Kék Nilus folyását Egyiptom és Szudán érdekében szabályozza. Ennek a kérdésnek megoldása elhúzódott és végül is ez év májusában az abesszin kormány meghívta a brit, az egyiptomi és a szudáni kormányt egy Addis-Abeabában tartandó konferenciára, amelynek egyetlen pontja a Tana-tó szabályozása lett volna. Ekkor azonban már Abesszinián és Olaszország viszonya válságos pontra jutott, úgyhogy Anglia jobbnak látta a konferencia elhalasztását. Az egyiptomi gazdasági helyzet azonban nem tűrte a további halogatást, úgyhogy, amikor ez év tavaszán az egyiptomi kormány elkészítette nagy, ötesztendő tervét, ebben első helyen a vizellátási munkálatok szerepeltek és pedig huszonegy millió font költséggel. Az ötszeg jelentős részét a Tana-gát megépítése venné igénybe. Ha Olaszország kivívja fenhatóságát Abesszinián fölött, hatalmas, angol befolyás alatt álló területek gazdasági beldogulása az olasz kormányzat jóindulatától függne...

Legujabbak, de egyben legaktívabbak is a japán érdekek. A gazdaságilag előterelő ázsiai birodalom az utolsó esztendő folyamán az abesszini import legnagyobb haszonélvezője lett. A gazdasági kapcsolatok nyomán úgy kifejlődött a két ország barátsága, hogy újra és újra szóba került a rokoni kapcsolat megeremítése a két uralkodó család között. Abessziniában megalakult japán barátainak társasága, amely mögött a japán nacionalisták és dúsgazdag gyárosok érdekltsége áll. Ez a társaság több éleshangú nyilatkozatban foglalt állást Abesszinián függetlensége mellett, ami japán, elsőrangú gazdasági érdeke.

Olaszország, bár eritreai és szomalí gyarmata révén kétszeresen is szomszédja Abessziniának, mindmáig nincs ezzel az országgal szorosabb gazdasági kapcsolatban. A koncessziókat és a gazdaságilag oly fontos tanácsadói állásokat a népus-kormány mellett rendszerint más államok nyerték el. Igaz ugyan, hogy az 1928-ban kötött olasz-abesszin szerződés értelmében Olaszország kapta meg az abesszini vasutvonalat kiépítésének

50 százalékkal kevesebb Aradmegyei termése, mint az elmúlt esztendőben volt

A májusi fagy következtében negyvenszázalékos veszteséget szenvedett a megye szőlőtermése

A földmívelésügyi minisztérium jelentése az ország terméshelyzetéről

Az őszi közeledtével időszerűvé válik a kérdés: milyen is tulajdonképpen Aradmegyei szőlő- és tengeri-termése, hogyan haladnak előre a vetési munkálatok, volt-e valamilyen hatása a legutóbbi eszéseknek? Erről a kérdéssel beszélgetést folytatunk Popescu Nicolaival, a kerületi Mezőgazdasági Kamara igazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Aradmegyében a tengeri minősége jó, a mennyiség azonban kevés és átlagban 30—50 százalékkal marad alatta a tavalyinak. A mi megyékben különleges helyzet állott be, mert az ország többi részeiből érkező jelentések szerint a tengeri az idén mennyiségileg is kielégítő volt. A kukorépa-termésünk ebben az esztendőben rendkívül gyenge. Ez elsősorban a májusi fagnak és a különböző elemi csapásoknak tudható be. A legutóbbi eszések már nem segíthettek sokat a répán.

— Ami a szőlőt illeti, mennyiség szempontjából két szakaszra oszthatjuk Arad—Podgoriát.

Radnától Ghiorocig 40—45 százalékkal kevesebb szőlő termett az idén, mint tavaly, míg Ghiorocotól Pancotáig a csökkenés csak 20—25 százalék.

Minőségileg egyes helyeken megfelelő, sok helyen azonban gyenge a szőlő.

Az ország terméshelyzetéről egyébként a földmívelésügyi minisztérium a következő jelentést tette közzé:

A vetési munkálatok megkezdődtek és csak azokon a helyeken szünetelnek, amelyeket szárazság sújtott, mert itt a szántás nehezen haladna előre. A szárazságtól sújtott vidékeken a tengeri helyzete nem javult, ott azonban, ahol kielégítő mennyiségben volt csapadék, szép a tengeri-termés.

Idén tengeri-termésünk 480 ezer vagonra becsülhető. A bevetett terület 5 millió 165 ezer hektár volt.

Mennyiség szempontjából az országnak az idén bőséges szőlőtermése lesz. Ami a minőséget illeti, ez is kielégítő, főleg azokon a vidékeken, ahol a meleg hosszabb ideig tartott. A szőlő minősége azonban átlagban gyengébb, mint a múlt esztendőben volt. A jelentés megemlékszik arról is, hogy a május eleji fagy nagy károkat okozott. Arad, Timis-Torontal és Putna-megyék szőlőtermésében.

Olaszország felfüggesztette a nyersanyagok kivitelét tiltó rendelkezéseket

és ezzel biztosította Olaszországban lévő 800 millió leies zárolt követelésünk felhasználását — Kompenzációs alapon Amerikába akar szeszt szállítani a szesz-szindikátus

A külkereskedelmi irányító bizottság legutóbbi ülésén Polizu mérnök, a kontingentálás igazgatója, beszámolt arról, hogy eddig a harmadik évnegyedre kétmilliárd lei értékben adtak ki behozatali engedélyeket és már megkezdtek a negyedik évnegyedre vonatkozó behozatali kérvények beiktatását. Costinescu kereskedelmi miniszter elégedettségének adott kifejezést afölött, hogy a harmadik évnegyedre szóló behozatali engedélyek kiosztása késedelmet szenved és utasította a bizottságot, hogy

legkésőbb két hét leforgása alatt intézze el a harmadik évnegyedre vonatkozó összes kérvényeket.

Costin Stoicescu közölte a bizottsággal a bucuresti-i olasz követség azon értesítését, amelynek értelmében

az olasz kormány felfüggesztette azokat a korlátozó intézkedéseket, amelyekkel megtiltotta a nyersanyagok Romániába való kivitelét.

Ennek az intézkedésnek eredményeképpen felhasználhatjuk az Olaszországban rendelkezésünkre álló zárolt 800 millió leit és ennek az összegnek ellenében gyapotot és gépeket hozhatunk be. Ennek a behozatalnak megszervezésére már meg is tették a szükséges lépéseket.

A bizottság ezután az Oroszországgal kötendő kereskedelmi egyezmény szövegét tanulmányozta, majd pedig Negura földmívelésügyi államtitkár közölte, hogy a gabonaértékesítési alaptól fogják megvásárolni azt az ötezer vagon búzát és három-ezer vagon árpat, amelyet hátralékos tartozásaink fejében Angliába szállítunk.

Tárgyalás alá vette a bizottság a Ford-üzemeknek azt a kérését is, hogy ötven millió lei ér-

tékben engedélyezzék gép- és autó-alkatrészek behozatalát az eredetileg már engedélyezett 150 millió leies behozatal helyett. Ez a behozatal kompenzációs uton történik és mentes a 44 százalékos felár alól. Ezzel szemben a Ford-üzemek kötelezik magukat arra, hogy a devizák 60 százalékát átadják a Banca Nationalának. A Renault-gyár hasonló kérését a szakértőknek osztották ki tanulmányozás végett. Ezenkívül még tanulmány tárgyává tettek több kompenzációs kivitelre vonatkozó kérvényt és ezek között a szesz-szindikátus kérvényét, amelynek értelmében a szindikátus Amerikába kíván szeszt szállítani.

— Városi árlejtések vadász-nadás-bérletek. Aradváros gazdasági hivatalában harmincöt parcella bérletére hirdetett árlejtés zajlott le. A nadás-bérletek során a Diana vadásztársaság a Geliinadást, a Faragó-rétet a tüzerdivízió nyerte el bérletbe.

— FRANCIAORSZÁG JAVASLATA A VALUTÁK STABILIZÁLÁSÁRA. Georges Bonnet, francia kereskedelemügyi miniszter a Népszövetség gazdasági bizottságának ülésén a valuták nemzetközi stabilizálásának szükségességét hangsúlyozta. Bonnet kijelentette, hogy Franciaország hajlandó a többi államokkal szemben liberálisabb gazdasági politikát tanúsítani, feltéve, ha ezek az államok kötelezik magukat arra, hogy a kereskedelmi szerződések tartama alatt valutájukat stabilan megőrzik azon a paritáson, amelyen az a kereskedelmi szerződések megkötésekor állt. Az angol delegátus azonnal közölte az angol kormánnyal Bonnet francia kereskedelemügyi miniszter nagyfontosságú felszólalását.

segeket. A másik az abesszin nyersanyag-termelés kiaknázása Olaszország érdekében. Abessziniában a viszonyok körülbelül hasonlóak a szomszédos Kenya angol gyarmat viszonyaihoz és míg Itália afrikai gyarmatai alig fizetik vissza a nagy befektetéseket, Kenya minden tekintetben bőségesen kamatozik az anyaország, Nagy-Británia számára. Kenya példája jelentősen befolyásolja az olasz gyarmatpolitikát, amikor reménykedve Abessziniára felé tekint.

Tévedéseket fedeztek fel az aradi pénzügyigazgatóságon a vállalatok által benyújtott személyzeti adókimutatásoknál

A pénzügyigazgatóság felhívása a személyzeti adó kiszámítására és befizetésére vonatkozóan

Az aradi kivetési pénzügyigazgatósághoz 153.993—935. szám alatt rendelet érkezett a pénzügyminiszteriumból, amely felszólítja a pénzügyigazgatóság közegeit, hogy vizsgálják felül az ipari és kereskedelmi vállalatok által benyújtott személyzeti kimutatásokat, mert a miniszterium megállapítása szerint az országban több helyen is előfordult, hogy a vállalatok tévesen értelmezték a törvénynek a személyzeti adóra vonatkozó rendelkezéseit.

A pénzügyigazgatóság a vállalatoknak a személyzeti adóról készült kimutatásait valóban felül is vizsgálta és megállapította, hogy egyes vállalatoknál esztendőkre visszamenően tévesen vették ezeket a kimutatásokat és tévesen fizették a személyzeti adót. A törvény ugyanis előírja, hogy azon munkások esetében, akik órabért vagy napszámot kapnak, havonta az alkalmazottnak csak husz nap után kell adót fizetni, míg tíz nap munkabére adómentes.

Ez a kedvezmény azonban csak az ideiglenes jellegű munkákra vonatkozik és a törvény intézkedései értelmében folytatólagos munkák-

nál nem alkalmazható még akkor sem, ha a munkás napszámot vagy órabért kap.

Egyes vállalatok azonban ennek ellenére — nyilván a törvény téves magyarázata következtében — az emittett tíz napot munkásaik adóalapjából levették és csak husz napiból után fizették be az adót. A pénzügyigazgatóság megállapította, hogy egyes vállalatoknál ennek következtében

a személyzeti adó alapjának havi eltérése 6—700 ezer leit is kitesz.

Tekintettel arra, hogy nem rosszhiszeműségről, hanem a törvény félremagyarázásáról volt szó, a pénzügyigazgatóság ezekre a vállalatokra nem vet ki büntetést, de az elmaradt adót megfizetési velük, a jövőben pedig természetesen a tíz napos adómentességet nem ismeri el.

Egyben a pénzügyigazgatóság felszólítja a vállalatokat, hogy a személyzeti adóról szóló kimutatásokat a törvény által előírt harminc napon belül juttassák el a pénzügyigazgatósághoz, mert ellenkező esetben az adó négyszeresét kell megfizetniük.

— **EGYSÉGES KERESKEDELMI TÖRVÉNYKEZÉS A KISANTANT ALLAMAIBAN.** Belgrádi jelentés szerint már megtörtént a kisantant gazdasági tanácsa szakértőinek összehívása. A szakértők a következő program szerint dolgoznak: Október 1.: a folyami hajózás szakértőinek tanácskozása. Október 7.: a vasúti szakértők megbeszélései. Október 8.: a kisantant államok vámuniójának tervezetét kidolgozó szakértők tárgyalásai. Október 10.: a kereskedelmi törvénykezés, valamint a váltójog egységesítése végett kiküldött szakértők ülése. Október 11.: a posta szakértőinek tanácskozása.

— **Augusztusban emelkedett Csehszlovákia gabonabevitele.** Prágából jelentik: Csehszlovákia augusztus hónap 78.673 q búzát vitt be a múlt évi augusztusi 464 q-val szemben. Takarmányozási célokra szolgáló tengeriből 22.945 q volt a bevétel a tavalyi 119.600 q-val szemben. Buzát majdhémm kizárólag Jugoszláviából (78.177 q) vittek be. A tengeri bevételben Románia (14.647 q) és Jugoszlávia (9488 q) részesedtek. A január—augusztusi időszak buza bevitele 443.594 (múlt év hasonló időszakában 2638) q volt. Rozsot ugyanekkor 4663 (5932) q-t vittek be. A 33. vámtételszám alá tartozó őrleményekből 19.388 (19.014) mázsát vittek be.

— **Ujabb kedvezményeket biztosított Franciaország a romániai árak bevitelénél.** Lapunk egyik legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy a párisi tárgyalások eredményeképpen a francia kormány hozzájárult ahhoz, hogy a Romániából bevitt árak után az eddigi 4 százalékos helyett csak 2 százalékos adóval szemben kelljen fizetni és beviteli kontingenst biztosított a dió számára is. A további tárgyalások során a francia kormány hozzájárult ahhoz, hogy a tengeri bevitelére vonatkozó engedélyeket és szerződéseket párisi kereskedelmi attasénak ellenőrizhesse és az olajpogácsa beviteli kontingensét 11 százalékról 15 százalékra emelte fel.

— **A külföldi lapok előfizetésére a Banca Nationala ad engedélyt.** A Banca Nationala aradi fiókjához ma rendelet érkezett, amely közli, hogy meg akarják könnyíteni a külföldi újságok és folyóiratok előfizetését és ezért úgy intézkedtek, hogy a posta fogadja el leiben a külföldi nyomtatványok előfizetését. Ezekre az előfizetésekre havi 400 lei erejéig esetenként a Banca Nationala adja meg az engedélyt. Az előfizetési ár kiszámításánál a hivatalos árfolyamon felül husz százalékos felárat számítanak. Külföldi lapok és folyóiratok előfizetése az alábbi országokból eszközölhető: Anglia, Ausztria, Belgium, Kanada, Dánia, Danzig, Svájc, Franciaország, Algír, Marokkó, Syria, Olaszország, Norvégia, Hollandia, Lengyelország, Spanyolország, Egyesült Államok, Tunis, Vatikánállam, Csehszlovákia, Magyarország.

Szeptember második felében megkezdte munkáját a Cukorrépa- Szindikátusának Központja

Az Arad-Banati Cukorrépatermelők Szindikátusának gyűlése

Az Arad-banati Cukorrépatermelők Szindikátusa csütörtökön délelőtt igen népes intézőbizottsági ülést tartott a Mezőgazdák R.-T. helyiségében Purgly László elnöke alatt. Alföldy Pál igazgató jelentette, hogy az aradi törvényszék a szindikátust a jogi személyek névsorába felvette és, hogy a répatermelők szindikátusának központja e hó második felében tartja meg alakuló közgyűlést.

A szindikátushoz tartozó freidorfi gyár üzemét már megkezdte, míg az aradi gyár október elsején kezdi meg a répa feldolgozását. Az aradi gyár 4500 katasztrális hold répatermését dolgozza fel az idén. A termés a sok elemi csapás és a nagy szárazság folytán igen gyengének ígérkezik.

Az aradi gyár közölte a szindikátus elnökségével, hogy a termelési előlegek kifizetését megkezdte és kötelezettséget vállalt arra, hogy a répa szállítása előtt minden termelő megkapja az előleget. A szindikátus a cukorrépa ára méltányos megállapítása végett feliratot intézett a kormányhoz.

— **Anglia augusztusi külforgalma.** Londonból jelentik: Anglia augusztusban 59.14 millió font értékű árut importált a júliusi 61.82 és a múlt évi augusztusi 59.97 millió fontos bevittel szemben. Ugyanekkor a kivétel értéke 34.88 (36.44—32.09) millió font volt. Augusztusban az élelmiszerkivétel mintegy 2 millió fonttal csökkent a júliusi-val szemben, és a múlt év augusztusával szemben is volt némi csökkenés. A nyersanyagbevételnél kb. 1 millió csökkenés mutatkozott, míg a készáru-bevitelben enyhe emelkedés tapasztalható. A készáru-kivételben júliussal szemben mintegy 1 millió csökkenés, a múlt évi augusztusával szemben viszont 2 millió emelkedés tapasztalható. A feldolgozó ipar által újra kivitt árukban némi emelkedés mutatkozott úgy a júliusi, mint az augusztusi összehasonlításban.

rossz az üzlet?
újjáéled!
hogya jár a
reklámélet

1578

"reklámélet" az egyetlen magyar szaklap
szerkesztő: Balogh Sándor, előfizetési ára évi 530 lei
kiadóhivatal: budapest, v. kerület lipót-körút 9. szám

Tulbuzgó gyűjtők

jogtalanul meghatározott összegeket követelnek a gradistei görögkeleti templom építésére

Panaszok a városvezetőség előtt — Dr. Cotioiu Romulus felhívása Arad közönségéhez

Röviden jeleztük napokkal ezelőtt, hogy a gradistei lakosság egy görögkeleti templom felépítésének érdekében, mivel az erre a célra előirányzott tőke kevésnek bizonyult s az új templomépület jelenleg is tetőzet nélkül maradt, elhatározta, hogy társadalmi gyűjtés, előadások, társadalmi összejövetelek rendezése útján teremti elő a szükséges, de még hiányzó összeget. Érdekes módon a legelső társas-ünnepség rendezését a gradistei református magyarság megértő hozzájárulása folytán, szeptember hó 21-ikére tüzték ki és a jótékony célú akció védnökeiül sikerült megnyerni Aradváros és Aradmegye politikai, hatósági és társadalmi közéleti vezetőit is, akik a templom céljaira rendezendő kegyes önkéntes adományok összegyűjtése érdekében kibocsátott gyűjtőleveket saját ajánlásaikkal látták el.

A megindult gyűjtési akció folyamán azonban több esetben előfordult, — amint ezt telefonon az elmúlt nap folyamán dr. Cotioiu Romulus városi interimárbizottsági elnök tudomására hozták, — hogy a hatósági vezetők meglehetősen sokszorval egyes tulbuzgó adománygyűjtők tullepték megbízatásuk hatáskörét. Így megtörténtek olyan esetek, amikor egyes vállalatokhoz, magános tőkéshez azal állítottak be a gyűjtőleveket meghívottakat, hogy egy előre meghatározott összeget kell fizetniük az ügy érdekében: olyan összeget, amit nem a kegyes adakozásra felkért polgár, hanem a gyűjtőlevél bemutatója szabott meg. Az ilyen módon „adakozásra kért” érdekeltek természetesen meglepetés fogadták a gyűjtésnek ezt a módját és magyarázatért azokhoz a hatósági vezetőkhez fordultak, akiknek ajánló-sorait a

gyűjtőleveleket olvashatták. Így derült ki ez a hatásköri tulbuzgóság, amit a gyűjtők a hatósági vezetők tudta nélkül elkövettek és ezek a jelentések ösztönözték arra dr. Cotioiut, hogy az aradi napisajtó útján hívja fel Arad polgárságának figyelmét a történetekre, energikusan tiltakozva a tulbuzgó gyűjtők önkényeskedése ellen.

— Ezzel nyomon követem Aradváros polgárságának figyelmét — mondotta számunkra Cotioiu dr. — hogy a gyűjtőlevelekkel dolgozó adománygyűjtőket senki arra fel nem jogosította, hogy saját kezükkel bizonyos előre megszabott összegeket próbálkozzanak felvenni az adakozásra felkért magánosoktól, vállalatoktól, cégektől. Mi önkéntes adományok, tehát tetszés szerint megszabott összegek összegyűjtéséhez adtuk meg erkölcsi támogatásunkat, néhány esetben kifejezett ajánló-sorainkat, tehát mindenki annyit áldoz önként, amennyit kíván, illetve amennyit tetszik. Felkérek mindenkit, hogy ha újabb eset tudomására jut, szíveskedjék azt nálam azonnal bejelenteni, hogy a további tulbuzgósági kilengéseket megakadályozhassuk.

Fizessen elő
az „Aradi Közlöny”-re!

Egy hóra	70.—
Negyedévre	210.—
Félévre	420.—
Egy évre	Lei 840.—

Külföldre havonta 50.— Lei-jel ívbb.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda Bul. Regule Ferdinand 4. Telefon: 151.

Dobra kerül Castiglioni feleségének

89 pár félcipője, 29 bundája és
198 kalapja

Bécsből jelentik: Castiglioni Camillo, az inflációs idők híres fezőjének bécsi vagyonára árverést tüztek ki hitelezői. Az árverés iránt óriási az érdeklődés, mert az elárverezendő dolgok között igen érdekes tárgyak is akadnak. Többek között árverésre kerül Castiglioni, a volt többszörös milliomas bankár lakatosmestere. Castiglioni volt talán az egyetlen milliomas, aki szenvedéllyel üzte a lakatos-mesterséget és kitünően felszerelt üzemeiben naponta 2—3 órát dolgozott. Elárverezik a volt milliomas feleségének a végrehajtottól lefoglalt 89 pár félcipőjét.

Ennek kikiállási ára csekély 100 schilling. Patou és Poiret mestereknél készült ruhák, csipkés selyem fehérneműk, 198 régi és újidivatu nőikalap, 29 bunda, 18 belépő és 47 nőikabát szintén kalapács alá kerülnek. Castiglioni könyvei és régiséggyűjteménye, 298 kalapja, 307 különböző színű nyakkendője, 600 darab galléria és ezren felüli fehér és színes inge szintén árverésre kerül. Az árverés katalógusa, amely ma került nyilvánosságra, közli, hogy Castiglioni 184 lefoglalt ruhájához ugyanannyi nadrágtartó is van, mert a volt milliomas minden nadrágjához más nadrágtartót használt.

Az árverést már a közeli napokban megtartják.

KÖNYVEK

Hunyady Sándor új könyve: „Az ötpengős leány“

Hunyady Sándor új könyve: „Az ötpengős leány“ tizennégy elbeszélést, tizennégy izes, hamvas, ragyogó rajzot tartalmaz, melyben nem a meseszöveg bonyodalmain van a hangsúly, hanem az életábrázoláson. Az író megjelenítő ereje, részletező kedve és belső összefüggéseket felrázó ereje adja meg a novellák igazi értékét. Mert Hunyady érdeklődése mindenek felett az emberre koncentrálódik. A történet alakulását szívesebben rábizza alakjaira: csinálják, élnek ők maguk végig saját romantikus vagy reális hajlandóságuk szerint. Új könyvének megkülönböztetett értékét mégis azok a novellái biztosítják, amelyek a tárgyilagos szemlélődés elégedetlenségéből valamelyes szociális megindultságból fakadnak. Ezekben mintha nem is az író egyéni vádja, de a társadalom lelkiismeretfurdalása szólalna meg, minden tendenciózus kiélezettség nélkül. Az egyik novella a tátrai szanatóriumban játszódik le, ahol a gazdag bárókissasszony beteg tüdejének meggyógyítására az orvostudomány egész arzenálját mozgósítják, míg a tuberkulotikus kis cselédeleány úgy hal meg, hogy szinte észre sem veszik, mintha ez lenne a dolgok természetes rendje. Az örvallomás lirájával átítatott „Bakaruhában“ meg „Az ötpengős leány“ nagyvárosi románcában hasonló ellentétek feszültsége nyugtalanítja az olvasót. Hunyady egyik legszebb, legemlékezetesebb könyve ez, amelynek hol enyhén ironikus, hol fátyolos borongással elgondolkasztó lapjai a tények költészetét villantják az olvasó elé.

„Az angol irodalom kis tükré.“ Írta: Szerb Antal. A Magyar Szemle Kincsestára kitűnő sorozatának rendkívül érdekesen, alaposan és mégis élvezetesen megírt kötete, 27 lei, kötve 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Magyar Szemle Társaság és Kincses-tára-sorozat teljes jegyzékét.

Babits Mihály: „Dante“. Bevezetés a Divina Commedia olvasásához is, Babits Mihálynak ez a könyve valódi remekmű. Izgalmasan érdekes, színes és alapos. Füzve 27 lei, kötve 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Magyar Szemle Társaság és Kincsestára-sorozat teljes jegyzékét.

Magyarország népei és a római birodalom. Alföldi Andrásnak ez a pompás kis munkája egy térképnel-
lékkel a Magyar Szemle Kincsestára sorozatában jelent meg. Tudományos alaposággal és mégis rendkívül érdekesen ismerteti a magyar és világtörténet ezt a fejezetét és a Dunamedence színhelyét. Füzve 27 lei, kötve 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Magyar Szemle Társaság és Kincsestára-sorozat teljes jegyzékét.

SPORT KÖZLÖNY

Jugoszlávia ifjúsági tenniszbajnokai Aradon

— Elmaradt Pallada és Kukuljevic romániai turája —

Jugoszlávia teniszsportja a legfejlettebb a Balkán-államok között, amit a leginkább azon meghívások tömege igazol, amelyeket a jugoszláv versenyzők kapnak. Pallada, Puncsecs, Kukuljevic és Schaeffer nevei nemzetközi viszonylatban is közismertek, mint ismert, kiváló játékosokéi.

Eredetileg Pallada és Kukuljevic részére terveztek nagyszabású romániai turnét, amely Arad — Oradea — Cluj — Brasov — Bucuressti — Timisoarán bonyolódott le, de közbejött akadályok miatt, a két jugoszláv játékos vendégszereplése elmaradt, ugyanis

Pallada a varsói jugoszláv—lengyel versenyen kézrandulást szenvedett,

Kukuljevicet pedig családi körülmények akadályozták, hogy a turnén résztvegyen. Így a két Davis Cup játékos helyett

Jugoszlávia két ifjúsági kiválósága, Mitic Dragutin és Csikós Mihajlo jöttek el a turnéra.

Mogin Teodor, ugyancsak jóképességű teniszjátékos vezetése alatt.

Mitic és Csikós csütörtökön érkeztek meg Zágrábról és Mitic, aki szintén résztvett a varsói, országok közötti mérkőzésen, 26 órát tett meg vasuton Aradig. A két szimpatikus fiatal játékos (Mitic 17, Csikós 16 éves) érdekes teniszkarriert futottak be, fiatal koruk ellenére.

— Többször nyertem meg Jugoszlávia ifjúsági bajnokságát — mondotta Mitic — és most a varsói versenyen is sikeresen szerepeltem. Az elmúlt évben közel két hónapos tu-

rán voltam Olaszországban és ezévre is beérték a meghívást, azonban az olaszok távirátát későn vettem kézhez, akkor, amikor a romániai turát már lekötötték és így ennek a meghívásnak tettünk eleget. A romániai játékosok közül Hamburgert, Botezt ismerem és igen jónak tartom, de természetesen a mi éljatekosaink magasán felette állanak az itteni first classe-nak.

— Pénteken és szombaton Oradeán, vasárnap és hétfőn Clujon játszunk, azután esetleg Brasov és feltétlenül Bucuressti kerülnék sorra és visszajövet Timisoarán vendégszerepeltünk és mielőtt a turát befejeznénk, még Aradon töltünk egy napot és játszunk is.

A fiatal jugoszláv teniszszekők ma délután a Gloria, illetve a Hellas pályáján bemutatott játszottak. Az egész délelőtt folyamán tartó esőzés a Gloria teniszpályáit meglehetősen feláztatta, úgy hogy reális játék alig következhetett be, ennek ellenére délután 5 órakor ször Mitic állt fel Gitta A. ellen és nivós, szettben győzött 6:3 arányban. Ezután párt játék következett, amelyre a két fiatal jugoszláv Mitic és Csikós álltak fel Gitta és Mogin Teodor ellen. Az első szettet Gitták nyerték 6:3 arányban, majd átvonultak a sokkal jobb állapotban levő Hellas-pályára, ahol a második szettet bonyolították le. Ezt ugyancsak Gitták nyerték, ezúttal 6:4-re. Végül a két jugoszláv ifju nivós és változatos szettet játszottak egymás ellen és itt Csikosnak sikerült 7:5 arányban győznie.

Gloria—Victoria-mérkőzés a vasárnapi program főeseménye

— A vasárnapi mérkőzések bíródelegálása —

Vasárnap ismét gazdag futballprogram kerül lebonyolításra Aradon, amelynek középpontjában természetesen a divíziós mérkőzés áll, a Gloria és a clujji Victoria között. A kerületi elsőosztályu bajnokságban négy meccset bonyolítanak le a csapatok, itt az Intelgereea—Olimpia-PTT és a CAA—Hakoah meccsek a legfontosabbak. Ezenkívül teljes másodosztályu, szövetségi díj és ifjúsági forduló egészíti ki a műsort, amelynek bíródelegálását alább adjuk:

Gloria-pálya: 7.00 óra: Astra ifj.—Crisana ifjúsági, bíró: Marita. 10.30 óra: Patria—Astra, bíró: Munteanu, határbíró: Auer. 14.30 óra: Hakoah—CAA, bíró: Burdán, határbírók: Ujj és Oprita. 16.30 óra: Victoria—Gloria, bíró: Tica Iliescu, határbírók: Chiral és Staicu.

CAA-pálya: 9.00 óra: Hakoah ifjúsági—Titanus ifjúsági, bíró: Oravetz. 10.30 óra: Slavica—Victoria, bíró: Schneider, határbíró: Pálinkás. 13.30 óra: Transylvania II.—USA II., bíró: Sasu. 15.15 óra: Unirea—Tricolor, bíró: Karlich, határbíró: Gencsy és Ardelean. 17.00 óra: Transylvania—USA, bíró: Pfeiffer, határbírók: Pálfi és Vecsernyés.

AMEFA-pálya: 8.30 óra: AMEFA II.—Tricolor II., bíró: Macean. 10.30 óra: Fortuna—Vulturul, bíró: Pálfi, határbíró: Ciorogariu.

Olimpia-pálya: 9.00 óra: Olimpia-PTT ifjúsági—CAA ifjúsági, bíró: Höhn. 14.00 óra: Olimpia II.—Intelgereea II., bíró: Fock. 16.00 óra: Olimpia-PTT—Intelgereea, bíró: Polareczky, határbírók: Mágori és Morócz.

Tricolor-pálya: 9.00 óra: Sparta ifj.—Fortuna ifjúsági, bíró: Staicu. 11.00 óra: Sparta II.—SGA II., bíró: Tomi. 16.00 óra: CS Lyra—Sparta, bíró: Pálinkás, határbíró: Schneider.

Juventus-pálya: 9.00 óra: Juventus II.—Olimpia-PTT II., bíró: Ipsilanti. 11.00 óra:

Juventus ifjúsági—AMEFA ifjúsági, bíró: Vecsernyés.

Unirea-pálya: 9.00 óra: Unirea ifj.—Intelgereea ifjúsági, bíró: Polareczky.

Intelgereea-pálya: 10.00 óra: Transylvania ifjúsági—Soimi-CFR ifjúsági, bíró: Chiral

Titanus-pálya: 16.30 óra: Banatul—Titanus, bíró: Horváth, határbíró: Varga.

Rovineipálya: 16.45 óra: Juventus—CAR, bíró: Kalmár.

O Az aradi bírótisztület értesíti kisebbségi tagjait, hogy pénteken este fél 9 órakor a Gloria-pályán lévő bírótisztület helyiségében nyelvvizsgát tart. Radulescu Costel, bucaresti-i kiküldött vezetésével. A tisztület felhívja kisebbségi tagjainak figyelmét arra, hogy a nyelvvizsgán feltétlenül jelenjenek meg, mert ellenkező esetben töröltetnek a bírótisztület tagjai sorából.

O A japán uszók ismét szenzációs eredményeket értek el. A vasárnapi tokiói versenyen a 800 méteres gyorsúszásban Makino 9 perc 55.4 másodperces új világrekorddal győzött Negami előtt, akinek 10 perc 08 másodperces ideje szintén jobb az eddigi világrekordnál.

O 49 méter 16 cm az új görög diszkoszvető-rekord, melyet Syllas a vasárnapi görög—osztrák atlétikai viadalon állított fel. Az Athénben megtartott viadalt az osztrákok 103:94 ponttal nyerték meg. A rudugrásban Chlétzos 396 centiméterrel szintén új görög rekordot állított fel, az eredmények közül kiemelkedik még a görög Fatseas 110 méteres gátfutása 15 másodperces idővel.

O A labdarugó-szövetség tanácsa szombati ülésén fog végleg dönteni afelől, hogy fel-emeljük-e az A-Ligában játszó csapatok létszámát. Az ülésen fontos alapszabálymódosítások is szerepelnek a programon.

A Titanus és CAA vezetnek az ifjusági bajnokság egyes csoportjaiban

Az ifjusági bajnokságban 9-9 csapat az id két csoportban és a tulajdonképpeni küzdelmek csak vasárnap indultak meg teljes fordulóval, miután az előző vasárnapon csak egy-egy meccset játszottak le a csapatok.

Az A) csoportban a Titanus vezet a Transylvania, Tricolor és az SGA előtt, a B) csoportban pedig a CAA áll az élen, mögötte pedig a Crisana és ASTRA következnek. Alább adjuk a két csapat táblázatát:

A) csoport:

1. Titanus	1	1	—	—	4	0	2
2. Transylvania	1	1	—	—	1	0	2
3. Tricolor	1	1	—	—	6	1	2
4. SGA	1	1	—	—	0	0	2
5. Banatul	2	—	1	1	2	3	1
6. Hakoah	2	—	1	1	3	8	1
7. AMEFA	—	—	—	—	—	—	—
8. Soimi-CFR R. A.	1	—	—	—	1	0	0
9. Juventus	1	—	—	—	1	0	4

B) csoport:

1. CAA	1	1	—	—	5	2	2
2. Crisana	1	1	—	—	4	2	2
3. ASTRA	2	1	—	—	1	8	6
4-5-6. Gloria	1	—	1	—	2	2	1
4-5-6. Unirea	1	—	1	—	2	2	1
4-5-6. Intelegerea	1	—	1	—	2	2	1
7. Olimpia-PIT	2	—	1	1	3	8	1
8. Fortuna	—	—	—	—	—	—	—
9. Sparta	1	—	—	—	1	2	4

10 évben Makkabiad-versenyeket rendeznek Aradon

Sport az idegenforgalom szolgálatában

A közelmúltban Cernautiban megtartott Makkabi-kongresszuson elhatározták, hogy évenként az ország más városaiban rendezik meg a Makkabi sportünnepségeket. A jövő évben megrendezendő Makkabi versenyek rendezési jogát Arad nyerte el. A Makkabi-versenyek Aradon való megrendezése nemcsak sportszempontról óriási jelentőségű, hanem idegenforgalmi szempontból is. A versenyeken ugyanis kétezer sportoló fog elindulni, akik az ország különböző részeiből jönnek Aradra, a nagyszabásúnak ígérkező küzdelmekre. A más városbéli közönséget pedig különvonatok szállítják Aradra a versenyek tartamára, úgy, hogy Aradon ebben az időpontban 4-5 ezer idegen fog megfordulni.

A jövő évi Makkabiad szervezési munkálatai már megkezdődtek. Salamon I. Béla dr., az aradai Makkabi szervezet elnöke, elsősorban azt a legnagyobb problémát akarja megoldani, amelyet a nagyszámu versenyző elhelyezése jelent. Salamon I. Béla dr. érintkezésbe lépett az aradkerületi sportszövetség vezetőivel is, akik a legnagyobb mértékű segítséget ígérték.

Az előmunkálatok ezt az óriási fáradságot, szakértelemet kívánó verseny megrendezésére már folynak.

Magyar hadifogoly érzi a Pokol kapuját

Egyedül él a Csendes Óceán százötven, hajóhat pusztító szigetén. - Horváth János asszonyt keres...

Néhány nagy amerikai lapban két esztendővel ezelőtt apróhirdetés jelent meg, amely szerint egy Harvath John nevű ember feleséget keres, de csak olyat, aki hajlandóan mutatkozik arra, hogy megossza szegény János remeteségét és

panasz nélkül él majd az Aleuták százötven szigetének elvesztésében, ahol azonban az egyetlen toronyőr és néhány kutyáján kívül nincs semmiféle élőlény.

Megjegyzik az apróhirdetés, hogy a toronyőrnek anyagi gondjai nincsenek és tizenhat évi remetesége alatt tekintélyes vagyont gyűjtött össze.

Amerika jelenlegi társadalmi és gazdasági helyzetét jellemzi, hogy a nők tömegtelen ajánlatot tettek. De még meglepőbb, hogy a világítótorony magányos óre nemcsak angol újságokban, hanem amerikai magyar lapokban is beküldte hirdetését, még pedig kifogástalan magyar írásban!

Itt már Harvat-ból annak rendje szerint Horváth János lett.

Az eset érdekességnek bizonyult, a riporterek úgy ahogy megközelítették hazánkfűt, aki belátozta az északi tengerek végtelenségébe és ott él hosszú tizenhat esztendeje! Megtudták róla, hogy a világháború folyamán orosz fogságba esett a pancsovai illetőségű, hadnagyi rangot viselt ember. Egyik fogolytáborból a másikba vándorolt, míg végül is sikerült megszöknie. De a többiekől erősen Horváth északkeletnek vette útját és eljutott a Kamcsatka szigetén lévő Petropavloszk városába, ahol éppen egy amerikai földgázkutató társaság állomásozott.

Emek a társaságnak lett napszámosa Horváth János. Munkaadói annyira megkezevelték, hogy távozásuk alkalmával el is vitték magukkal Alaszkába, ahol aztán a szegény magyar hadifogoly felvette kiletét és beszámolt embertelen szenvedéseiről.

Még a rideg amerikai szívek is meghatódtak Horváth János elbeszélésén s ezután már rendszer foglalkozást szántak neki. De a sorsüdüzőt ember, akinek idegzetét az orosz fogolytáborokban uralkodó viszonyok teljesen felőrölték, olyan állást kért, ahol lehetőleg egyedül maradjon. Így került az Aleuták szigetvilágába és mint a riporterek megállapították, igen rendes és célirányos életet él, szörnyű magányában, ahol legelőször csak az óceánnal vagy a világítótorony fölött elhúzó háromkarú jégsírályokkal beszélgethet.

Ezt a sziget-átjárót az oroszok a Pokol kapujának hívják, mert a tenger errefelé mindig élénk, tele van sziklazátonyokkal s a szűk kapu, melyen át a hajók közlekednek, roppant veszélyeket rejt. Amilyen eldugott helyen fekszik a torony szigete, épp oly eldugottan szerepel a mi Horváth Jánosunk évi 4000 dolláros fizetése az Egyesült-Államok költségvetésének legmélyén. Pedig ezt a fizetést nagyon megzsolgálja a magányos toronyőr! Viharos időben, — és ez az időjárás az év háromnegyed részében divatozik arrafelé — éjjel-nappal világít, csenget, kongat, táviratoz és válaszol a segítségkérő hajók jelzéseire. S ha kisért a nap vagy megnyugszik a tenger, akkor Horváth János, mint az jó temetőgondnokhoz illik, csónakba ül, kivez a roncokhoz és összeszedi, aminek értéke van. Ez is kötelesség, amiért nem kap semmit. A „talált” tárgyakat ugyanis a legközelebbi postajáratral — háromhavonta egyszer, elküldi a nagyvárosokba, ahol szétosztják azt a hátramaradottaknak.

Volt már úgy is, hogy a világítótorony óre a legnagyobb viharban

egymaga evezett ki a sülyedő hajóhoz, hogy legalább egy-két emberéletet megmenten.

Neve legujabban úgy került ismét az újságok hátsólapjaira, hogy ugyanaz az asszony, aki annakidején elhajózott a magányos toronyór állomáshelyére, hogy látatlanba kötött életszerzőkésést betartsa és érvényesítse: nemrégén váratlanul hazatért szüleihez. A nagybeteg nő idegzetét teljesen összeroppantotta a magány. Előadása szerint semmi kifogása sincs férje ellen, aki a világ legjobb és legfigyelmesebb embere, azonban a rettenetes élet, ami a Csendes Óceán tengerészmetéőjének kapujában lassan, idegőrölnen pereg, a folytonos lefki izgalom, ami az élnivágyó fiatal leányt a félelmes és viharos tengerpart magányában várta, igazán nem való oly hölgyeknek, akik valaha is emberek között jártak és akiknek a szívében a meleg élet vére buzog.

Barátságos uton elvált tehát — talán örökre — a két ember. Házasságukat nem bontották fel, hiszen szeretik egymást és a férj bőkezűen gondoskodik arról, aki hajlandóan mutatkozott arra, hogy a toronyór borzasztó sorsát magára nézve kötelezőnek ismerje el. Ugyáltszik, még akadnak a világban halandkeresők, vagy magukkal meghasonlott, emberkerülő hölgyek, mert a toronyór felesége a napokban nyilatkozatot tett közlé a lapokban, amely szerint minden ostrom, amit a nő szívek a toronyór felé intéznek, teljesen hiábavaló. Horváth János nem nőült meg többé és verődeket sem hajlandó fogadni.

Előadások a lepráról

a budapesti dermatológiai kongresszuson

Budapestről jelentik: A dermatológiai kongresszus folyik a magyar fővárosban. A kongresszus mai napján elsősorban a lepráról tartottak előadást. Ez a betegség Ázsiában és több európai országban, Románia, Szicília és Norvégia területén is mutatkozik. A fő előadásokat Paldrock tanár (Tartu) és Sir Rogers (London Hamstead) tartották a lepráról, utánuk Uruena (Mexikó), Jordán (Moszkva), Adelsheim (Riga) szólt. Stinala az indiai lepráról, a magyarországi származású Reiss (Sanghai) a kínai lepráról értekezett.

Más termekben nagy érdeklődés mellett folyt az előadások az anyagcsere zavarairól illetve az általuk létrehozott jelentéknny bőrelváltozásokról. A megzavart anyagcsere a belső elválasztási mirigyek zavart működése, a vitaminok hiánya sokszor okozhat úgy a bőrön, mint a hajon, vagy körmon súlyos elváltozásokat. Földvári Ferenc (Budapest) egy ritkán előforduló betegségről, Kennedy Dezső (Budapest) a fertőző betegségeknek a vérben kimutatható sajátos anyagokról, Berde (Pécs) pedig a pellegraesetekről számolt be. P. Fascal (Bécs) olyan elváltozásokat talált égéseknél a vérszövetekben, aminőket eddig csak fertőzéseknél írtak le.

A bőrelváltozások nagyfontosságú gyógy-módszai közül a fizikális gyógy-módszok kerültek sorra. Az általános gyógyítás csoportjában Stein (Bécs) a rövid-hullám kezelés eredményeit ismertette. Giraudéa (Páris) olyan szerről adott elő, mely befecskendezés után alkalmazható és a szervezetben rádiomot választ ki. Goldberger és Veres (Cluj) új gyógy-módot ismertettek, mely a gonorrhéat az eddigi eljárásnál sokkal rövidebb idő alatt képes gyógyítani.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
főel.

Hol fordíttassa ekmányait?

MITRA I. SÁNDOR-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvényszéki jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl felelősség mellett, a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információs iroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Csanádi Bank-palota, Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutányos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

HIVATAL: d. e. 9-1-ig, d. u. 3-7-ig.

Félrevezeték Ön t akkor, ha „OLLA” helyett silány stanzatokat ajánlanak. Ne tegye kockára egészségét. Kérje On is kimondottan az évtizedek óta elismert és legjobb-nak bevált „OLLA” t eredeti csomagolásban.

Sajtóközlemények miatt nem ítélték el a szerkesztőt,

— ha a bíróság nem vonhatja kérdőre a cikk megnevezett szerzőjét — Elvi jelentőségű táblai ítélet

Oradeáról jelentik: Az ítéletábla II. szekciója érdekes joggyakorlatot teremtett tegnap egy sajtóperben hozott döntésével. Ez a döntés jogerősen megállapította, hogy

az újságban megjelent cikkek miatt, ha a bíróságnak nem áll módjában felelősségre vonni a cikk szerzőjét nem lehet elítélni az illető lap szerkesztőjét.

A régi magyar sajtótörvény egyébként ezt a jogszabályt már 1914-ben felállította, de újabban a különböző rendtörvényeknek sajtóügvekben való alkalmazásánál a bíróságok nem vették figyelembe az Ardealban ma is érvényben levő magyar sajtótörvényt, hanem a távollevő cikk szerzője helyett nem egyszer a szerkesztőt ítélték el.

Az ügy előzményei máskülönböben még 1930. május 20-ára nyulnak vissza, amikor az akkori „Erdélyi Magyar Szó”-ban „Meghívjuk Uláint” címmel vezércikk jelent meg. A vezércikk megjelenése után néhány napra a rendőri hatóságok eltávolították az országból a lap politikai munkatársát, dr. Kövér Gusztávot. Majd két hónap múlva a cikk megjelenése után

az ügyészség vádat emelt a lap felelős szerkesztője, Árvay Árpád ellen.

Az alaptörvény paragrafusai alapján indult pert múlt évben tárgyalta a törvényszék IV-ik szekciója, ahol a megvádolt lapszerkesztő előadta, hogy a cikket dr. Kövér Gusztáv írta és azért ő nem vállalhat felelősséget. Kövért a hatóságok távolították el, tehát az állam,

amely Kövér kiutasítását elrendelte. Kövér Gusztáv cikkéért nem vonhatja őt, mint szerkesztőt felelősségre. A törvényszék elfogadta Árvay Árpád érvelését és felmentette őt a vád és következményei alól. Dr. Eremia Nicolae sajtóíró azonban megfellebbezte az ítéletet, amely most másodfokon tegnap délelőtt került a tábla II. szekciója elé.

A tábla előtt Árvay Árpádot dr. Soós István ügyvéd védte, aki bizonyítékokkal igazolta, hogy a cikket dr. Kövér Gusztáv írta és adta közre az „Erdélyi Magyar Szó”-ban. Dr. Soós István kérte, hogy a tábla is helyezkedjék a törvényszék álláspontjára és teremtse joggyakorlatot ebben a kérdésben, amely

az újságírók szempontjából elvi jelentőségű.

A tábla elfogadta a védelem érvelését és jóváhagyta a törvényszék ítéletét, felmentette Árvay Árpádot a vád és következményei alól. A táblai indokolás kimondja, hogy a lapszerkesztő nem felelhet annak a Kövér Gusztávnak a ténykedéséért, akit hatósági rendeletre távolítottak el az országból és így felelősségre nem vonható.

J. KREBSZ

Őszi és téli ruhákat, kabátokat legszebben, legolcsóbban fest, mos, vegyileg tisztít. — Zománcfényű gallérokat készít. Telep: Bul. Reș. Ferd. 51. — Üzlet: Str. Eminescu 1

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **2 lei.**

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

Nem mindennapi intelligenciájú urihölgy keresi disztigvált uriember támogatás ismeretséget. Jelgém: „Similio simile.”

ALKALMAZÁS.

Bizalmi állást keresek, nagy garanciával rendelkezem. Címem a kiadóban. 5340

Molnárt keresek, aki 2 pár kőhöz és moorkészítéshez ért. Cím: Bisztritzky, Ghioroc. 5342

FIATAL PAR házmesteri állást keres október elsejére. Címeket a kiadóhivatalba keres. 5343

KERESÜNK azonnali belépésre fiatal fűszer- és pamut-szakmában jártas segédet. Cím: Comertul S. A. Lipova. 5345

Kaucióképes pénzbeszedő aki esetleg akvizíciót is vállal, sürgősen keres az Aradi Háztulajdonosok Szindikátusa. Jelentkezni: Str. Eminescu 28. délután 4-6 között. 5351

LAKÁS.

3-4 szobás parkettás, elő- és fürdőszobás lakás földszinten, ugyanaz emeleten novemberre kiadó. Strada Cosbuc No. 1. 5344

Kiadó Avram Iancu-téren modern 3 szobás, elő, fürdőszobás, cserépkályhás, parkettás, újonnan festett lakás azonnalra vagy október egyre. — Ugyanott egy üzlethelyiség és egy lépcsőházi szoba. Érdeklődni lehet Stern Lipót háztulajdonosnál. 5346

EMINESCU-uca 28. sz. házban első emeleti modern lakás november 1-re kiadó. Ügyvédnek, orvosnak s b. kiválóan alkalmas. 5352

VÉTFELVÁSÁR

Porszívó gép (pr. ma), keleti perz a szőnyegek és egy rövid zongora megbízásból sürgősen eladó. Comissio, Dacla kávéház mellett.

FELSTABIL vagy 10 légkörös gőzgépet használható állapotban keresek megvételre. Részletes ajánlatokat Arad, S. r. Dorobantilor 64., Ungurean. 5320

Sürgősen veszek keleti perzát, ezüst és aranytárgyakat, márkás porcellánokat, antik butorokat, amerikai íróasztalt.

Olcsó áron eladók garantáltan külföldi anyagból készült hazai pézszasznóanyagok, minden nagyságban (bő választék) íróasztal, modern teke könyvvállvány, porcellán tálak, fehér és élénk, disztárgyak, rövid fekete zongora, hűtőszobák.

Mindenkínél megcsobb áron veszek aranyat, ezüstöt. Előnyös zálogházi kölcsönök közvetítése
ANTIC bizományi üzlet
Str. Brancovici 3. 5308

KÜLÖNFÉLK.

Beraktározási raktárban Str. Moise Nicoara Nr. 9-11. mincennemű ingóság jutányosan beraktározható. Eladó egy szép új francia hálószoba, egy laboratóriumi, fogászati műszerek és egy cimbalom, valamint 2 villany csillár. 5350

Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, SZEPTEMBER 20.

Bucuresti. 1.10: Gramofon. 1.52: Gramofon. 6: Rádiózenekar. 7.45: Könnyű zene. 8.20: Zongoralemezek. 9.15: Kórusok. 10.45: Rádiózenekar. 11.25: A rádiózenekar folytatása 12 Éjszakai hangverseny 2-ig — Budapest I. 7.45: Torna. Utána: hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: Időszéri apróságok. (Felolvasás.) 11.45: Ifjúsági közlemények (Felolvasás) 13: Déli harangszó. 13.05: Zala Lili zongorázik. Sz. Kováts Boriska hegedül (zongorakísérettel.) 2.30: Hanglemezek. 5.10: Hogyan tanuljunk iskolásgyermekünkkel. 6: A „Székkönyv” sorozatban Schöpfung Aladár beszél Cholnoky Viktor „Panmuz” című művéről. 6.20: Türr István fuvolázik (zongorakísérettel.) 6.45: Sportközlemények 7: A rádiótárgysójáték húzása. 8.05: Farkas Sándor és cigányzenekara. 8.20: „A puritánok” operaelőadás ismertetése. 8.30: A bécsi rádióállomásának közvetítése. 11.20: Az Eröss-Sovinszky szalon- és jazzzenekar műsora. 12.20: Sárközi Gyula és cigányzenekara — Budapest II. 7.05—7.55: Cigányzenekar. 8: Hazánk kihaladt vulkánjai. 9.10—10.20: Magyar szalonötös. 10.25: Hírek — Bécs. 8.20—9: Operalemezek. 1: Szórakoztató zene. Közben 2: Gramofon. 3: Csajkovszkij: Hiedüverseny — Hubermann-lemez. 4.20: Schmitt zeneszerző művei zongorán. 5.05: Könnyű lemezek. 6.35: Kitchin Alfréd zongorázik. 7.20: Utazás és idegenforgalmi hírek. 7.35: A bécsi opera fénykorából. 8.30: Bellini: A puritánok. háromfelvonásos opera a stúdióból. 11.20: Szórakoztató zene. Közben 12.45—2: Bécs dalban és táncban (gramofon) — Belgrád 1: Gramofon. 2.15: Népdalok. 5.30: Gramofon. 7: Jazz. 9: Népdalok. 9.50 Gramofon. 11.20: Gramofon. — Berlin 7: Korál Torna. 5: Hangkép. 5.30: Siedel Ina költőnő műveiből. 8: Magyar zene. 9.55: Schubert: Katonaindulók (négykezesek.) 10.15: A potsdami egyezkedés egy zászlójának ősi gyakorlati. 11.30: Olimpiádok az utabbi időkben. 12: Grjég hangverseny. — Pozsony 11.10: Magyar közvetítés. 1.15: Gramofon. 2.40: Német és magyar hírek. 6.50: Magyar közvetítés. 7: Hubav. Kodály dalai. 7.20: Fisely I. előadása. 9.40 Puchta B hegedül. 11.30: Magyar hírek. 11.45: Táncczene — Hellsberg. 6: Reggeli hangverseny. 7: Könnyű zene. 9: Asszonyoknak. 12: Könnyű zene. 5: Zongora- és gordonkahangverseny. 5.40: Könyvekről. 6: Délutáni zene. 8.20: Beethoven: F-moll vonósnygyes a Berberkvartett előadásában. 10: Hangjátékelőadás. Alfred Karasch mikrofon-darabja. 11.30: Berlin 12: Szórakoztató zene — Lipce. 6.30: Hellsberg 1: Könnyű zene. 5: Weissmann zeneművei. 6: Mezzoszoprán és tenordalok. zongoraszóló. rádiózenekar. 9.15: A kottowitzi dalegytel hangverseny. 9.55: Gilbricht: Város az egérfogóban. hangjáték. 11.30: Berlin 12-1: Géczy Barnabás zenekara. — Milano. 12.30: Kvintett. 3: Hírek, gramofon. 6.05: Könnyű zene. 7.45: Hírek, gramofon. 8: Szóra-

kozlató zene. 9.15: Hírek. 9.40: Cesare Vico Lodovici „Il pitocco e le trescelle” című egyfelvonásos. 10.15: Szórakoztató zene. 11.10: Kamarazene.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 21.

Bucuresti. 1.10: Rádiózenekar. 6: Katonazene. 7.15: Katonazene folytatás. 8.20: Gramofon. 9: Jazz. 11.15: Hírek. 11.25: A hangverseny folytatás. — Budapest I. 7.45: Torna. — Utá Hanglemezek. 11: Hírek. 11.20: E. nagy angol természettudós élete (Felolvasás.) 13: Déli harangszó. 13.05: Hanglemezek. 2.30: Szervánszky-szalonzene. 5: Amíg a fonálból ősz dívat lesz. 6.20: Magyar Imre és cigányzenekara. 7: A rádió-tárgysójáték húzása. 8.05: Kertész Miklós jazzzenekara. 7.40: Mórtycz Zsigmond felolvasása. 9.10: Első Kanadai Regénygyár. Vidám szatirikus rádiófilm hét hangképben. 11.35: Budapesti Hangversenyzenekar. — Budapest II. 6.25: Mit üzen a rádió. 7.05—7.40: Magyar Imre és cigányzenekara. 7.45—8: Kertész Miklós jazzzenekara. 8.10—8.40: Mezőgazdasági felőra. 8.45—9.25: Ketter Ernő zongorázik. — Bécs. 8.20—9: Könnyű klasszikus lemezek. 1: Szórakoztató lemezek. 4.15: A rendőrsportegyesület fuvószene. 5.15: Hírek. 5.45: Keller Gréta dalmézen. 6.15: Táncczene lemezekben. 7: Felolvasás lemezekkel. 9.10: Goethe: A holdhoz. 9.15: Tarka est. 9.45: Filmcsvevítés. 11.10: Rokyta soprán és Mer bariton új osztrák dalokat ad elő. 12.05—2: Jazz. — Belgrád 1: Katonazene. 5: Gramofon. 6: Dalok. 7.30: Szólísták. 9: Straus Oszkár „Varázskeringő” című operettje. — Berlin. 7: Torna. 7.10: Őszi képek zenével. 8: Braun Emuna zongorázik. Voigtländer Edít hegedül. 7.40: Hírek. 9.10: Tarka zenés est. — Rudolf szoprán és Nrienz basszus közreműködésével. 11.30: Vidám hétfői est. — Pozsony. 11.10: Magyar hírek. 13.15: Gramofon. 6.40: Gramofon. 6.506 Gramofon. 9: A szlovák színház új évdiáról. 9.15: 9.15: Lehár Ferenc: „A pacsirta” című operettje. — Deutschlandsender. 5: Köln. 7: Sport hetiszemle. 7.20: Korlexikon. 7.30: Sportolás a negyvenedik évben. 7.45: A Krupp-művek ének- és zenekara. 11.30: Apró zongoradarabok. 12—12.55: Géczy Barnabás tánczenekara. — Heilsoerg. 6: Reggeli hangverseny. 1: Hangverseny. 4.45: Könyvekről. 5: Szombat délutáni szórakoztató. 7.20: Händl orionaművei. 7.30: Heller zongorázik. 8.30: Fuvószene. 9.10: Zenés előadás. 11.35 Táncczene. 12: Géczy Barnabás és zenekara.

Makulatura papír

5 kg.-os csomagokban
50 leiért kapható

az Aradi Közlöny főkiadóiban.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST,

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árák.
Távíratcím: „HUNGARIOTEL”.